

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	15 pengő
500 "	30 "
1000 "	60 "
2000 "	90 "
3000 "	120 "
ezen felül	150 "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 "

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt.
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Buday Barna főszerkesztő.
Szerkesztő: Rothmeyer Imre.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: Aut. 866-01.
Kiadóhivatal: Budapest, IX., ÜHÖI-ut 25. Telefon: Aut. 899-32.

Előfizetési árak:

a. M. kir. földművelésügyi minisztérium Altái Időnkint kiadott „Rádios gazdasági előadások” című füzettel együtt	
OMGE-ingóknak:	
Negyed évre	8 pengő
Fél évre	11 "
Egész évre	20 "
Romániába:	
Negyed évre	360 lej
Fél évre	500 "
Egész évre	1200 "
Előfizetéseket Romániából kizárólagos képviselőnk: Hegedűs Irápolya, Oradea-Mare (Nagyvárad) vess fel.	
Előfizetőknek:	
Negyed évre	10 pengő
Fél évre	18 "
Egész évre	32 "
Jugoszláviába:	
Negyed évre	120 dinár
Fél évre	220 "
Egész évre	400 "
Előfizetést elfogad bármely jugoszláviai hírlapiroda és könyvkereskedés.	

TARTALOM:

- A traktoralkatrészek vámjai. (Rt.)
- A lágzardalkodás. (Villax Ödön.)
- Tengericsirázató próbák 1929-ben. (Glaser Géza.)
- A dohányvesz. (Elár Gyula.)
- Miként fokozható a takarmányozási célokra használt cukor mennyisége. (Roch Kálmán és Vavrincz Gábor.)
- Sertéshizlalás járadalmi kérdése. (Weisz László.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismertetés.
- A legújabb termésméltósági adatok.
- A földművelésügyi minisztérium ez évi traktorbeszerzési adatai.
- Vegyes közlemények.
- Társaság, kereskedelem.

A traktoralkatrészek vámjai.

A gépmunkát alkalmozó gazdák körében állandóan növekszik az elégedetlenség az utánpótlásul szolgáló traktoralkatrészek árának túlmagas volta miatt. Kétségtelen, hogy a gazdasági helyzet és az irányuló panaszok teljes egészében jogos és méltányos. Az OMGE műszaki szakosztálya, megalakulása óta pedig a Szántógéptulajdonosok Országos Szövetsége ismételt és részletesen foglalkozott az utánpótlásul szolgáló traktoralkatrészek kérdésével és megállapította, hogy az alkatrészek magas árának oka nagyrészt az ezekre megállapított túlnyomó vám, mert például a kétévnyi hengerblokk hengerbéljének a váma az árak 51%-a, a dugattyú váma pedig az árak mintegy 40%-át teszi ki.

Az önálló vámtarifa életbeléptetése óta a mezőgazdasági érdekképviselet állandóan követeli a traktorvámok leszállítását és az utánpótlásul szolgáló alkatrészeknek a traktorok vámtételébe való sorozását, vagyis, hogy a bebizonyíthatóan a traktorhoz tartozó alkatrészek ugyanazt a vámot fizessék, mint a traktor. Az érvényben lévő vámtarifa azonban a traktoralkatrészeket különbözőképpen vámozza el. Erre vonatkozóan a vámtarifa 806. tarifaszáma intézkedik és a végrehajtási utasítása a következőképpen szól:

„Mibe tartás végett közlöm, hogy a traktorok alkatrészeit lokomobil alkatrészek gyanánt a 806/c. tarifaszám szerint kezelendők, kivételt képeznek azonban a traktorhoz tartozó motoralkatrészek, amelyek mindenkor a 807/c. tarifa szerint vámolandók. A traktorokhoz tartozó olyan gépalkatrészek, amelyek a tarifában külön tételek alatt vannak felsorolva, mint pl. szíjtarcsa, fogaskerék, transzmissziórések stb. saját vámtételek szerint kezelendők akkor is, ha a traktorokhoz való tartozásuk kétségtelen.”
Ez az intézkedés az, amely a külföldi traktorok alkatrészeinek elvámolásánál a legtöbb zavart okozza. Gyakran előfordul, hogy olyan alkatrészeket, amelyek a traktorhoz tartoznak és a vámtétel szerint a

kedvezőbb vámot fizetnék, a vámtételek felfogása szerint, — miután azokra, illetve hasonló gépalkatrészekre külön tarifátételek vannak, — egyszerűen a külön tarifátétel szerinti magasabb vámtétel mellett vámozzák el.

Több esetben fordultak már külföldi traktorképviseletek a nem megfelelő elvámolás miatti panaszaikkal a Szántógéptulajdonosok Országos Szövetségéhez. A szövetség a tévedést megállapította és a földművelésügyi minisztérium illetékes ténylegének hathatós támogatása mellett sikerült is több esetben a kérdéses utánpótlásul szolgáló traktoralkatrészeknek a megfelelő vámtételbe való sorozása.

A vámtarifának előbb jelzett intézkedése megdrágítja a gépmunkát, mert hiszen ha a külföldi érdekképviselet kifogásolja is a magasabb elvámolást, a legtöbb esetben kénytelen a vámtételek által megállapított vámot kifizetni és ezt egyszerűen áthárítja az utánpótlásul szolgáló alkatrész vásárlójára. A traktoralkatrészeknek különböző vámtételekbe való sorozása állandó zavart is okoz és a mezőgazdasági termelésre túlnyomóan, különösen akkor, ha a traktor már hosszabb ideig dolgozik a gazdaság üzemében és ezért mindinkább több alkatrész pótlásra válik az elhasználódás következtében szükségessé.

Hogy egy téves elvámolás milyen nagy terhet jelenthet a mezőgazdaságra nézve, jellegzetesen bizonyítja a következő eset. Egyik külföldi traktor hazai képviseletének árjegyzékében az ekekerék ára a régi árjegyzék árához viszonyítva, 39 pengő drágulást mutatott. A Szántógéptulajdonosok Országos Szövetsége felkérte a vállalatot, hogy közölje a szövetséggel ennek a megokolatlan áremelésnek az okát.

A vállalat bemutatta a vámgazgatóság végzését, amely ezeknek az ekekerékeknek a vámját 100 kg-kint 23 aranykoronáról (önkéntesen, illetve tévesen) 140 aranykoronára emelte. Ugyancsak bemutatta a vállalat a fellebbezést ez ellen a rendelkezés ellen, amelyben a szakértő kirendelését kérte annak megállapítása céljából, hogy nem futókerékekről, hanem ekekerékekről van szó, amelyek a vámtarifa 817/c. pontja alá tartoznak és így kg-kint 23 aranykoronában lennének elvámolandók (szerződéses tétel). A vállalatnak ezt a fellebbezést kerekon elutasították. Tekintettel arra, hogy az illető vállalat a téves elvámolás által okozott többletet nem akarta a vevőkre áthárítani, panaszával a szövetséghez fordult, amelynek a földművelésügyi minisztérium közbenjárásával sikerült is a tévedés kiigazítása és így ma már a megfelelő vámtételeket alkalmazták a traktorekekerékeknél. Hogy egy ilyen tévedés mit jelent, mutatja az, hogyha például ez a helytelen intézkedés érvényben marad, úgy ez a magyar mezőgazdaságra évente 120,000 P újabb terhet jelentett volna.

A magyar-francia kereskedelmi szerződés az automobilmotor alkatrészek árát az érvényben lévő autonóm vámtarifával szemben mintegy a felére csökkentette, azonban a traktoralkatrészekről itt nem történt

intézkedés. A magyar-olasz kereskedelmi szerződés megkötése előtt kilátás volt rá, illetve a mezőgazdaságnak minden reménye megvolt arra, hogy a traktoralkatrészek vámjai ennek a szerződésnek keretében leszállíthatók. Ebben az irányban ennél a kereskedelmi szerződésnél sem történt újabb intézkedés. Ma tehát a helyzet az, hogy a részben luxuscélt szolgáló autómobilok utánpótlásul szolgáló alkatrészei olcsóbban lesznek elvámolva, mint a termelésre szükséges traktoralkatrészek. Hogy milyen nagy a különbség az autómobil és a traktor vámjai között, bizonyítja az alábbi kimutatás. Ugy az autómobilhoz, mint a traktorhoz nagyjában ugyanazokra az alkatrészekre van szükség s a vámtarifa, illetve a végrehajtási utasítás ezeknek az elvámolásáról a következőképpen intézkedik:

Vámegység	aranykoronában:	
	autónál	traktornál
hengerblokk	30	150
hengerfej	125	250
dugattyú	200	400
dugattyúgyűrű	400	800
dugattyúcsapszeg	400	800
motorszélep	400	800

Az itt közölt néhány példa világosan bizonyítja azt, hogy mennyivel rosszabb helyzetben van a gazda, mint az autómobiltulajdonos. Ezt a különbséget nem a traktoralkatrészt eladó vállalat fizeti meg, hanem az amugy is nehéz és szomorú helyzetben lévő mezőgazdasági termelés.

Értesítéseink szerint az ősz folyamán tárgyalják a vámtarifa egyes pontjainak revízióját. Feltétlenül szükséges, hogy ezeknek a tárgyalásoknak a során az illetékes tényezők a mezőgazdaságnak a traktor- és a traktoralkatrész vámjainak leszállítására irányuló követelményeit mérlegelés tárgyává tegyék, a traktor és alkatrészeinek a vámjait leszállítsák, illetve a traktorokat és a bebizonyíthatóan a traktorhoz tartozó és utánpótlásra szolgáló alkatrészt azonos vámtételbe sorozzák.
Rt.

NÖVÉNYTERMESZTÉS

ÉS TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Gyárfás József.

A lágzardalkodás.

(Megjegyzések Glaser Gézának a „Köztelek” ez évi 74. számában megjelent cikkére.)

Egyik lágzardánk, Glaser Géza, fenti cím alatt a „Köztelek” idei 74. számában irt lágzardaságában nyert tapasztalatokról. A közöltek csak helyi és tulajdonképpen egyéni megfigyeléseknek tekinthetők, amelyekből — legyenek azok a megfigyelések még olyan helyesek és értékesek is — hazai lágzardá-

Kőbányai bizományi sertéshizlaló-telepünk

beállított sovány sertésekre rendkívül előnyös költséget folyósít, a takarmányt és az összes hizlalási költséget előlegezi!

Tájékoztató iratokat, ismertetőfüzetet és bejelentőlapokat megküldi

a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete sertéshizlaló-telepe
Budapest-Kőbánya, X., Szállás-utca 20-22. Telefon: József 392-14
vagy a központ: Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Mai számunk 14 oldal

E szám ára 40 fillér

kodásunkra általános érvényű következtetések nem vonhatók. Helyénvalónak mutatkozik ezért kiegészítésül az említett cikkhez hozzáfűzni azokat az ismereteket, amelyek a cikkben felvetett kérdések teljes megvilágításához szükségesek, nehogy a más viszonyok között gazdálkodó lápgazdák ezekről a kérdésekről esetleg téves fogalmakat alkossanak maguknak.

Cikkirő elsősorban is a láptalajok nagyfokú gazsodásának okát a láptalaj fekete színével és laza szerkezetével igyekszik magyarázni. Szerinte ugyanis láptalajon tarlóhántással nem igen lehet irtani, mivel a gyommagvak a nagyon laza szerkezetű és nyárára teljesen kiszáradt talajban nem bírnak kikelni s így ezzel a talán legfontosabb gyomirtó eljárással ezt a célt — tudni illik a gyomirtást — nem igen lehet elérni. Ebből esetleg az a következtetés volna levonható, hogy ezért láptalajokon a tarlófűrésztől főlősleges volna, bár sem ezt, sem az ellenkezőjét a cikkirő nem állítja.

A láptalajok nagyfokú gyomosodásának okát könnyen megtalálhatjuk, ha a talajok keletkezéséről és művelésbevonásuk körülményeit vizsgáljuk. Az évezredekken keresztül moosári növények maradványaival kitöltődött vízmedence még akkor is több évszázadon keresztül vadvizek, ósállapotban volt, amikor azon már a félig vízi, majd a réti növényzet ütötte fel tanyáját. Ezen az ósállapotban levő talajon a növényzet csak fejlődött, szabadon magot köthetett, magvát kihullathatta, ahhoz jóformán senki hozzá sem nyúlt. Ez az állapot folytatódott ugyszólván e század elejéig, amikor is vízszabályozás után fokozatosan kezdtek nagyobb lápterületeket művelésbe vonni. Így a művelésbevonás idején a láptalajok ugyszólván minden rétege telítve volt a gyommagvak milliárdjaival.

Ismeretes, hogy a gyommagvak javarésze a külső behatásokkal szemben erősen ellenálló s azok — mint az többek között *Becquerel*¹⁾, továbbá *Peter*²⁾ stb. vizsgálataiból is kitűnik — hosszú évtizedeken keresztül megtarthatják csirázóképességüket. Különösen érdekes *Peter* kísérlete, aki egy növény nélküli erdő talajának különböző mélységeiből származó földet a csirázásra kedvező körülmények közé hozott s azt tapasztalta, hogy még a mélyebb rétegekből származó földminták is telítve voltak gyommagvakkal és pedig azokból olyan magvak csirázhatók ki, amelyek csak szántóföldön honosak. Ezek a magvak tehát — mint azt az említett kísérletező megjegyzi — a 20—46 évvel ezelőtti történet erdőtelepítés előtt kerültek oda. Így feltehető s azt a gyakorlati tapasztalat is beigazolta, hogy az aránylag még nem régóta művelt hazai láptalajainknak ugyszólván minden rétegében bőségesen találhatunk még a művelésbevonás ideje előtti időből származó gyommagvakat.

A láptalaj a tőzeg oxidációja folytán fokozatosan ülepedik. Az ülepedés miatt is a talajműveléssel folytonosan újabb és újabb talajréteget hozunk fel s ezzel együtt újabb és újabb gyommagvakat. Ez is egyik oka annak, hogy addig, amíg valóban lápos gazdálkodunk vagyis amíg a tőzeg teljesen el nem jögyött, addig a lápon a gyomot kiirtani sohasem bírjuk. Ezzel magyarázható egyik kiváló láptudósunk, *Berschnek*³⁾ az a mondása, hogy: „Az a szó, hogy lápgazdálkodás, a gyomok elleni örökös küzdelmet jelenti“.

A fenti körülmény azonban csak egyik oka a láptalajok gyomosodásának. Maga a nitrogénben dús és nagy hajtóerejű talaj is kitűnő gyomnevelő. Ennek következtében is folytonosan újabb és újabb fertőzések áll elő, annál is inkább, mert a gazdának nem volt mindig ereje, de ideje sem, hogy a lápon a nagyszámú és rendkívül gyorsan fejlődő gyomokat még magkötés előtt pusztítsa ki. De gazdánk valami különös figyelemmel erre még ma sincsenek.

Nem szabad megfeledkeznünk továbbá arról sem,

¹⁾ *Becquerel*: Recherches sur la vie latente des graines. Annales des scienc. nat. bot. 1907 IX.

²⁾ *Peter*: Kulturversuche mit ruhenden Samen. Nachrichten der K. K. Ges. d. Wiss. Göttingen 1893.

³⁾ *Bersch*: Handbuch der Moorkultur (Wien, 1909) 196. old.

hogy ugyszólván minden lápgazdaság közelében még ma is van művelésbe nem vont, esetleg a mély fekvés miatt nem is művelhető terület, amely gyomtanya, ahonnan a gyomokat magkötés előtt sokszor a magas talajvízállás miatt sem pusztíthatjuk s innen szántóink a szél, állatok stb. útján állandóan csak fertőződnek. De gyommagvakat kapunk a szomszédos rossz gazdától is. A lápfőrteteg ugyanis nemcsak a kotut, de a gyommagot is messze elhordhatja.

Ismeretes továbbá az is, hogy a lápon valóban eredményes természetesen csakis rendszeres és bőséges istállótrágyázással folytatható. Ez pedig ismét a gyomosodás egyik főtényezője lesz, annál is inkább, mert a lápon felette gyomos a szalastakarmány, továbbá a szalma is.

A láptalajok nagyfokú gyomosodásának okát csak a fentiekben kereshetjük s nem a talaj laza szerkezetében és fekete színében.

A láptalajokon is a tarlóhántás lesz a gyomirtás egyik hathatós módja, ha mindjárt az abban az évben kibullott vadrepece, mint sok más gyommag is — vontatót csirázásuk miatt — mindjárt a tarlóhántás nyomán nem is kel ki. Lesz a lápon régebbi gyommag éppen elegendő, amelynek pusztítása a legeredményesebben csakis tarlófűréssel eszközölhető. A tarlófűrésznél azonban mindig kettőzött figyelemmel kell lennünk a talaj gyors kiszáradására. Ez pedig először is arra intsen, hogy az eke feltöltését a kasza nyomában járjon. Több lápgazdaságban tapasztaltam ugyanis, hogy még nagyobb szárazságban is tartalmaz a tarló — feltéve, hogy azonnal feltörjük — annyi vizet, hogy az élelmes gyommagvak javarésze kikelhet. Ha mégis szárazabb volna a talaj, vegyük a szántást a lápon mélyebbre, hozzunk a felső rétegbe kissé nedvesebb földet. Van a felhozott mélyebb rétegben is elég gyommag. Hathatós gyomirtást végzünk tehát akkor is. Arra ugyanis, hogy egy később felhántott tarló majd megázik s ekkor kel ki a gyom, a lápon — mint azt a cikkirő is helyesen megjegyzi — valóban nem igen számíthatunk, mert még a 20—25 mm-es nyári esőket is úgy megkötli a láptalaj legfelső rétege, mint a spongya s azt csakhamar ismét elpárologtatja, mielőtt az hathatósabb mértékben hozzájárulhatna a gyommagvak kikélesedéséhez.

A gyomirtás nézőpontjából a láptalaj laza szerkezte, továbbá a henger használatát teszi sokszor szükségessé. Szárazabb láptalajokat — főként ha az őszi vetésekhez nem kell megörizni a vizet — járassuk meg nehéz vashengerrel s ekkor nemcsak a gyommagvaknak jobb, tömöttebb ágyat állíthatunk elő, hanem a láptalajokon annyira rossz vízközlekedést is valamivel megjavítjuk s így ha felülről nem is, de alulról legtöbbször elegendő nedvességet kap a gyommag kikélesedéséhez.

A láptalajokon a vadrepece nagyobb mértékű elszaporodását ugyancsak helyi tapasztalatnak kell tartanunk, mert pl. az *Ecsedi lap* szivében éppen ez a legveszedelmesebb gyom feltűnően kevés, hasonlóan csak keveset találhatunk *Eszterházy herceg* telkesített hanyagsági gazdaságaiban is. A vadrepece ugyanis inkább szántóföldi, művelési gyom s az őslápon nem igen tenyésztet. Mindenesetre azonban ott, ahol elszaporodott, — ami többnyire csak a művelésbevonás után történt fertőzésre vihető vissza — különös gondot kell pusztítanunk, mert ellenkező esetben később azzal éppen a lápon alig-alig fogunk megbirkózni. Ebben az esetben azonban csak egyes gyomirtószerekkel, vagy a lefűléssel, mint azt *Glaser* említette, végleg nem boldogulhatunk még ásványi talajon sem, hanem csakis kirtató, tervszerű irtó munkálatok vezethetnek sikerhez. A vadrepece irtás részletes ismertetését azonban itt főlősnek tartom, mivel azt *Gyárfás Józsefnek* „A vadrepece sikeres irtása“ című munkája teljes részletességgel tárgyalja.⁴⁾

⁴⁾ *Gyárfás József*: A vadrepece sikeres irtása (1927 Sylvestor nyomda, Budapest.)

Az pedig, hogy a szuperfoszfát láptalajra nem való, egyáltalán nem állítható, amint meghalott álláspont az is, hogy a szuperfoszfát esetleges hatásosságának oka a talaj vasoxidul (ferrovas) tartalma lenne. Ujabb inkább azt a nézetet hallani, hogy a szuperfoszfát savanyu talajokon, amilyenek a láptalajok java része, nem érvényesülhetne.

De ez az utóbbi vélemény sem tartható fenn. Szóval a szuperfoszfát hatásosságát sem a talaj reakciójával, sem pedig a talaj vasoxidul-tartalmával összefüggésbe hozni nem lehet. *Fáber, Ráthy, Szilágyi* és legújabb kísérletei alapján *Kemptoner* is a szuperfoszfátot láptalajokon nagy hatásúnak tapasztalták, noha e talajok reakciója savanyu volt. Ezekről a gyakorlati tapasztalatokról egyébként „A lápgazdálkodás alapelvei“ című munkámban részletesebb adatokat találhat a cikkirő.⁵⁾

Ami pedig a vasoxidul befolyását illeti a szuperfoszfát érvényrejutására, utalok többek közt *Sigmond Elek dr.-nak* a *M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Allomáson* végzett tanulmányára⁶⁾ is, amelyben a különböző foszforsavas vegyületek átszajthatóságáról értekeznek. *Sigmond* kísérletei szerint a növények a vasfoszfátokat is értékesíthetik, sőt egyes esetekben jobban, mint például a trikálciumfoszfátot. Már pedig tudjuk, hogy a szuperfoszfát monokalciumfoszfátja meszes talajban hamar trikálciumfoszfátá alakulhat, amely a növények által nehezebben vehető fel. Ha most figyelembe vesszük, hogy sok hazai láptalajunk meszesen elég szegény, úgy ezen az alapon a szuperfoszfát használata még előnyösnek is látszik, mert kevésbé kell tartanunk a trikálciumfoszfát keletkezéséről, hanem helyette legfeljebb a növények által jobban átszajtható ferrofoszfát keletkezik. De ez utóbbi foszforsavas vegyület keletkezéséről sem kell igen tartani, mert a láptalajban az esetleg jelenlevő ferrovas csak nagyon erősen savanyu talajon — amilyen növénytermesztés már alig irtható — megoidatba, illetve lép reakcióba a szuperfoszfát monokalciumfoszfátjával. A rendszeresen művelt láptalaj, mint amilyen a cikkirő földszigeteki bérgazdasága is, egyébként már annyira biztosan átszellőzhető, hogy abban vasoxidul nem, legfeljebb vasoxid található, amely ha reakcióba is lépne a szuperfoszfát foszforsavával, a keletkező ferrofoszfát nemcsak a trikálcium-, de a ferrofoszfátnál is nagyobb hatású lenne.

Végül pedig nagyon is helyi tapasztalatnak, de talán tévesnek is kell tartanunk cikkirőnk azt az állítását, hogy a lápon a burgonya hamar degenerálódik. Ez nem felel meg az általános tapasztalatnak, amely ennek éppen az ellenkezőjét állíthatja.

Az eddig hazánkban eléggé „terra incognita“-nak tartott lápgazdálkodást az utóbbi években igen divatba hozták. A sok gyűlösen, előadásban sokat hallhatunk, továbbá számos cikkben is elégszer olvashattunk a láptalajokról, mint „burgonyaszatanatórium“-ainkról. De valamennyi külföldi szakkönyv is együttesen a láptalajt olyannak tartja, amelyen a burgonya a legkevésbé degenerálódik. Az tehát, hogy a burgonya a lápon degenerálódik, egyáltalán nem állítható, ha csak a cikkirő a degenerálódás szó alatt — jóllehet e fogalmat a „Köztelek“ hasábjain már részletesen kifejtettem⁷⁾ — minőségbeii csökkenést nem ért, vagyis azt, hogy az általa termesztett Wohlmannnak keményítőtartalma 15—16%-ra csökken. Ez azonban, mint általában a lápon termelt növények kisebb táplálékanyag-tartalma is, természetes jelenség, mert a talaj melegebb volta és nagyobb nitrogéntartalma gyorsan és erősen hajtja meg a növényt s az ilyen gyorsan fejlődött lazább, durvább

⁵⁾ *L. Villax Ödön*: A lápgazdálkodás alapelvei (Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara kiadása, Debrecen, 1929) című könyvének trágyázásról szóló fejezetét.

⁶⁾ *Sigmond Elek dr.*: A különböző foszforsavas vegyületek átszajthatóságáról. „Kísérletiügyi Közöny“ 1906. évi, 249. old.

⁷⁾ *Villax Ödön*: Gazdasági növényeink leromlása. „Köztelek“ 1927. évi. 37. sz. 329. oldal.

VETŐMAGNEMESITŐ ÉS ÉRTÉKESITŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V., gróf Tisza István-utca 2., főemelet
Telefon: Aut. 822—36 Vezérigazgató: SZÉKÁCS ELENER Táviratcím: Nemesmag

Eredeti nemesített Székács-féle fagyálló őszi árpa,
„ „ Székács-féle buza,
„ „ Fleischmann-féle sziki buza- és
„ „ Fleischmann-féle rozsvetőmagvakra előjegyzéseket elfogadunk.

A szállításokat az előjegyzések sorrendjében eszközöljük.
Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve küldjük!

Köszönet
1929.12.9. mára

szerkezetü növényzet nem képes a táplálékanyag-
asszimilálással, illetve raktározással olyan mértékben
lépést tartani, mintha az lassabban és inkább a
minőségre előnyösen ható — foszforsavban és káli-
ban gazdag — talajon fejlődött volna. Ezt a minő-
ségi csökkenést azonban a degenerálódás szóval
nem lehet illetni, másrészt a minőségbeli csökkenés
ellen a vetőmag évenkénti felújításával sem érünk
előt.

Vilász Odön
m. kir. kísérletügyi adjunktus.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grabner Emil.

Tengericsirázató próbák 1929-ben.

Talán egyetlen esztendőben sem okozott annyi
pöndöt a csiraképes tengeri beszerzése, mint az idén.
Tizenkét különféle helyről beszerzett tengeri csiráz-
tattam gazdaságomban a következő eredménnyel:

Fajta	Hány nap alatt csirázott	Csirázási %	Hol telett
1. Meesterházy-féle	6	44	góróban
2. Fleischmann utánterm.	5	72	padlás
3. " " "	5	56	góróban
4. Florentini	6	62	ismeretlen
5. Fehér amerikai lófogó utakeltem.	4	92	padlás
6. " " "	5	74	magtárban
7. Paduai fehér	5	74	padlás
8. Eredeti Fleischmann	5	62	ismeretlen
9. Korai lófogó	6	42	góróban
10. Gyérei féle fehér lófogó	6	28	"
11. Florentini nemesített	6	42	"

Amint látjuk, a góróban telett tengeri csirázóké-
pesége 28-56% között váltakozott és az átlag
12% volt. Az 56%-ot csak egy esetben érte el, ugy-
mint a 2. sz. alatti Fleischmann utántermésnél.
Ennek kivételével mind hat nap alatt csirázott.

Ennek ellenében a padlás és a magtárban csöves
állapotban tárolt tengeri csirázóképesége 72-92%
között váltakozott és az átlag 78% volt. A góróban
telett tengeri hatnapos csirázásával szemben az
összes fedett helyen telett tengeri öt nap alatt
csirázott. A 4. szám alatti fehér amerikai lófogó,
amely télen át állandóan fűtött helyiség feletti padlás
volt, négy nap alatt csirázott 92%-ban.

Az előadottakból megállapítható, hogy a tengeri
— mint tropikus vidékről származó növény — nem
bírja a téli hideget és hogy a magnak szánt
csöves tengeri tanácsos lehetőleg meleg helyen (pl.
nádazott istállópadlás) teletetni. Ott, ahol ez nem
áll rendelkezésre, legalább is fedett helyen kell
elraktározni. Tanácsos a vetésre szánt tengerit,
különösen ha az késői fajta, sokáig a száron hagyni,
hogy beérése minél tökéletesebb legyen. Ezt iga-
zolja az 5. és 6. szám alatti fehér amerikai lófogó,
amely november elején került törésre. Csirázóképesége
77, illetve 92% volt. Ugyanazok tanácsos minden
esztendőben a vásárolt tengeri vetés előtt csiráztatni, mert
a tengeri zöme góróban telet át és ha akár csak egy
20-25 fokos hideg nap érte, úgy a göré falazata
körül réteg csirázóképesége könnyen 50% alá esik.

Tavaly nemesített tengerit vásároltam. Makk egész-
ségesnek látszott és valószínű, hogy a nemesítő, de
meg gazdaságom is feleslegesnek tartotta a csirázta-
tást. Az eredmény az volt, hogy a négyesegbe vetett tengeri
ki kellett szántani, mert — mint az utólag kide-
rült — a mag csak 45%-ban volt csirázóképes.

Glaser Géza.

Vetőmagvásárlás esetén nemcsak a tengeri, hanem
bármely más növény nagyobb mennyiségben vásárolt
vetőmagtételéből célszerű hiteles magmintát venni és
azt a M. Kir. Vetőmagvizsgáló Állomásnál (Budapest,

II. Kis Rókus-utca 15.) megvizsgáltatni, mert ha a
vásárolt vetőmag csirázóképesége vagy a tisztasága a
megengedett eltérésnél rosszabb, mint amilyent a vetőmag
eladója megjelölt, azért az ármegeterítést tartozik fizetni.
Ha a rossz vetőmag miatt a vetés nem sikerült és
ezt a termelő beigazolni tudja, akkor a bíróság a
vetőmag eladóját kártérítésre kötelezi, de ennek
igazolása nem mindig sikerül. Ezért a vásárolt vető-
magot hiteles minták alapján mindig meg kell vizs-
gáltatni. Az 1895. évi 46. t.-c. alapján a 10 kg-nál
nagyobb vetőmagmennyiség eladója — tehát akár
kereskedő, növénynemesítő, vagy termelő gazda
legyen az — vetőmageladás esetén köteles meg-
jelölni azt, hogy milyen az eladott vetőmag csirázó-
képesége és tisztasága. Ennek alapján azért felelős-
séggel tartozik.

A hiteles vetőmagminta vételére, annak megvizs-
gáltatására és a meg nem felelő vetőmag minőség
esetén igényelhető kártérítés mértékére, az „Utmuta-
tás a M. Kir. Vetőmagvizsgáló Állomás igénybevé-
telére” című kiadvány ad tájékoztatást, amely a
nevezett állomásnál (Budapest, II., Kis Rókus-utca 15.)
kapható.

Ezt már többször közöltük és ha a vetőmagvásárló
gazdák azt figyelembe vennék, úgy nemcsak meg-
óvnák magukat a vásárolt vetőmag meg nem felelő
csirázásából, vagy tisztátalanságából eredő károsodás-
tól, hanem olyan esetekben, amikor a vetőmag el-
adója valóban könnyelmű, vagy lelkiismeretlen volt,
annak a károsodás elhárításával kapcsolatosan olyan
súlyos leckét adhatnak, hogy az ilyen eljárást a magyar
vetőmagforgalom terén véglegesen ki lehetne irtani.

A kelő gondossággal dolgozó vetőmagkereskedők és
növénynemesítők előzetes csiráztatás és tisztasági vizs-
gálat nélkül nem adhatnak el vetőmagot, mert ismerik
az e tárgyú hatékony törvényes rendelkezéseket,
amelyek révén a rossz vetőmag eladója súlyos kár-
térítésre kötelezhető, hanem főképpen azért, mert az
ilyen esetek a vetőmagjuk iránti bizalmat is termé-
szetesen lerontják.

Ezeket a rossz, vagy hibás vetőmagvak eladói ép-
pen úgy károsítják, mint ahogyan az ilyen vetőmagot
vásárló gazda károsodik. És pedig azért, mert az
ilyen esetekből rendszeren általánosítanak.

A fenti cikk írója is azt mondja, hogy egyik nö-
vénynemesítővel vett rosszul csirázó tengerivetőmag-
ot. Ez azonban nem helyes, hanem az lett volna
helyes, ha azzal szemben a hiteles magminta alap-
ján eljárta volna és ennek alapján határozottan meg-
mondaná azt, hogy ki volt az ilyen vetőmag el-
adója, hogy az ilyen könnyelműen eljáró vetőmag-
eladótól véglegesen megóvhasssuk a termelő gazdákat.

Az általánosságban tartott ilyen vád az értékes
munkát végző, lelkiismeretes vetőmagkereskedőket,
vagy növénynemesítőket súlyosan érinti, holott azok
azt nem érdemlik meg, mert a munkájuk nem
könnyű és a magyar növénytermesztés fejlesztése
terén nagyon értékes.

Nekik elsősorban érdekek az, hogy a magyar
vetőmagforgalom az ilyen panaszoktól, vagy általa-
nosságban tartott vádaktól megtisztuljon. De ugyanigy
érdekek ez a vetőmagvásárló gazdáknak is és ha
ezek a M. Kir. Vetőmagvizsgáló Állomás fentajánlott
utmutatása alapján felhasználják az e téren rend-
kezésekre álló törvényes intézkedéseket, akkor a
vetőmag minősége terén tapasztalható káros könnyel-
műségeket, vagy visszaéléseket rövid idő alatt teljes
sikerrel lehetne megszüntetnünk.

Az olyan vetőmag eladója, aki a vetőmagjának
csirázóképeségét és tisztaságát a forgalombahozás
előtt nem vizsgálja meg, hanem enélkül hozza azt
forgalomba, nemcsak könnyelműen, hanem törvény-
ellenesen cselekszik, mert a fentemlített törvény
értelmében köteles megjelölni azt, hogy hány százalék
a vetőmagjának tisztasága és csirázóképesége. Ha
rossz a vetőmagjának csirázóképesége, mint például
idén a fagyárk miatt a tengeri és a vetőmagvásár-

lóval annak rendelése előtt közli azt, hogy mag-
jának csirázóképesége például csak 45%, akkor
csak abban az esetben lehet felelős, ha az ennél
rosszabb.

A vetőmag vásárlójának sulyt kell vetnie arra, hogy
nagyobb vetőmagtétel vásárlása esetén annak eladója
a csirázás és a tisztaság százalékát közölje. Erre külön
felszólítás nélkül is köteles. Ez főképpen csak a kénye-
sebb vetőmagvaknál, például a fű- és a herefélék-
nél van használatban, de amint tapasztaljuk — külö-
nösen rendkívüli évszaktokban — ez olyan vetőmag-
vaknál is szükséges, amelyek csirázóképesége a mi
viszonyaink között egyébként jó szokott lenni. Így
például erős nyár után a kalászosoknál, amelyeknél
egyébként csak a tisztaság körül merülhetnek fel
panaszok. A tengerivetőmagnál mindig célszerű a
csirázóképeség ellenőrzése, mert a későn érő tengeri
gyakran hibás. Hogy a vetőmag vásárlójának a vetésig
elegendő ideje legyen a vásárolt vetőmag csirázásá-
nak és tisztaságának megvizsgálására, a szállításra
határidőt kell kitűznie. Ezek a részletek kétségtelenül
megnehezítik a vetőmagforgalmat, de szükségesek,
hogy e téren végre teljes rendet teremthessünk.

Megemlítem még, hogy a magyar tengerinemesítő
gazdaságok legtöbbje, nagyon helyesen, lemondott a
vetőmagrendelések teljesítéséről, amikor felfedezte,
hogy a góróban raktározott tengerijének csirázóképesé-
gét a fagy károsította. Akik mégis szállítottak
tengerivetőmagot, azok közötték a vetőmag vásárló-
jával, hogy milyen annak a csirázóképesége.

Rovatvezető.

DOHÁNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán dr.

A dohányvész.

Három esztendő óta tavaszi ködök, esők, lehűlések,
utólagok idején katasztrófális pusztulással fenyeget
a dohányvész. A még egyenes, kifejletlen leveleken
világossárga foltok jelennek meg, amelyeknek köz-
pontja később megbarnul, megnagyobbodik, majd a
foltok összefolyva, részlegesen kiesnek s az egész
levélet így tépett, foszlányos, száagtott lesz. A
betegséget azonosnak mondják az 1917-ben Észak-
Amerikában fellépett Wildfire betegséggel, amelynek
kórokozója a baktérium tabacum (Pseudomonas tabac).
A baktérium kitenyészteséről, életmódjáról és ellene
való védekezéséről gazdag kísérleti anyag és irodalom
áll rendelkezésre. A gyakorlati gazda nem szállhat
szembe e kísérletek anyagával, nem építhet fel új
elméleteket s igen nehéz kritikát mondania, de a
fejlődő dohányt nap-nap mellett látva, tág tere nyílik
megfigyelésre s ha a tudomány által ajánlott véde-
kezést megfigyelése cáfolja, szembe fog állani az
elmélettel és a maga útján halad mindaddig, amíg
nézeteik nem találkoznak.

Anderson szerint a múlt évről megmaradt beteg
levélrészek és a már fertőzött melegágyi marad-
ványok vizzik az új ültetvényekbe a betegséget.
Igy a gyakorlatban súlyos bűn volna a dohány-
melegágyak trágyáját a dohányföldre kihordani.
Az 1928. évben a beteg levélrészeket egy szántóföldi
parcellára hordattam, hasonlóan kihordattam a már
melegágyban beteg palánták alól a melegágyi trágyát.
Mindkét parcellába dohányt ültettem. A dohány mind-
két parcellában egészséges maradt, ugyanakkor a
soványabb homokpartokon erős mértékben lépett fel a
dohányvész.

Thomas szerint a fertőzött magháj terjeszti a beteg-
séget. Mindhárom esztendőben a kincstártól kapott,
a dohánykísérleti állomás által megvizsgált és egész-
ségesnek talált tövek magjából nevelt palántákon a
dohányvész éppen olyan mértékben lépett fel, mint
minden más származásu magból termesztett palántán.

Wingard és Clinton szerint a talaj továbbítja a
fertőzést. Ezt az állítást, amennyiben a baktérium

MÉSZNITROGÉN

19-20% nitrogén- és kb. 60% mésztartalommal
a legolcsóbb és hazánkban legjobban bevált
nitrogénműtrágya.

NITROGÉN

„NITROGÉN” MŰTRÁGYA ÉS VEGYIPAR R.-T.
BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1. SZÁM. * Ingyenes műtrágyázási tanácsadóhely!!

fel takarmányozás céljaira. A takarmányhiány és a világ piacán uralkodó cukorválság a figyelmünket jobban a nyerscukor felé irányítja, amelyet már a század elején elterjedten használtak hizlalásra, a háború alatt pedig általánosságban használtak a lovasságnál. Ezért a kincstár bizonyos mennyiségű utótermékre, nyerscukorra, takarmányozási célokra adómentességet adott, ha 10% korpával denaturálják. A takarmányozásnak ez a módja széles körökben kipróbált. Eltekintünk tehát annak fejtegetésétől, hogy a szörplében, nyerscukorban jelenlévő cukor és egyéb anyagok (mészszók, aminosavak stb.) milyen előnyös hatással vannak a szervezet fejlődésére, célunknak megfelelően csak arra óhajtunk rámutatni, hogyan lehetne ezt a denaturált cukrot a gazdák részére olcsóbbá tenni.

Az általunk felvetett kérdésnél döntő jelentőségű, hogy felesleges és kárba vesztett munka az utótermék nyerscukrot a szörplétől befőzés és kidolgozás által elválasztani, ha mind a kettőt egyformán használjuk takarmányozásnál. Ezt a nyerscukrot az ugyanevezett zöldsörpéből nyerik úgy, hogy sűrűre befőzzük, miáltal cukorszemek képződnek benne, ezt 40° C melegben 7-8 napon át folytonosan keverik, hogy a parányi cukorszemek a lassu lehülés következtében megnövekedjenek. Mikor a növekedés már olyan lassu, hogy tovább már nem érdemes várni (ha tehát a kitermelésre érdemes cukor mennyiség már mind ki-kristályosodott), akkor röppentyűn (centrifuga) a kristályokat (nyerscukor) elválasztjuk a visszamaradó sűrű folyadékától, amely a szörplét (melászt) szolgáltatja.

Ha a cukrot és a szörplévet egyaránt használjuk takarmányozásra, teljesen felesleges volt a most leírt sok és költséges munka elvégzése. A zöldsörpöt az állatok éppen úgy megeszik, sőt kellemesebb íze miatt jobban is kedvelik, mint a szörplévet.

Az alábbiakban kimutatjuk ennek a főzési és kikészítési eljárásnak a költségeit.

Egy métermáza nyerscukor mellett nyerünk 2-5 q szörplévet, ennek előállításához pedig 3-99 q szűrletet, illetve 4-56 q hígított és szűrt zöldsörpére van szükség. Ebből a zöldsörpéből 1-23 q vizet kell elpárologtatni, ami 20-5 kg jófajta barnaszénre igényel. Egy olyan cukorgyárban, amelyben 24 óránként 600 q utótermék nyerscukor kerül feldolgozásra, a gépek (keverők, röppentyűk, szivattyúk stb.) hajtásához 70 HP kell, a személyzet (főz. stb.) munkabére naponként 95-5 pengő. Tehát 1 q nyerscukor befőzési és kidolgozási költségei:

20-5 kg szén a 3-60 pengő	75-6 fillér
2-1 KW óra energia a 12 fillér	25-2 "
Munkabér 95-5/600	15-9 "
Összesen	116-7 fillér,

kerék 1-17 pengő. Ha ezt az összeget levonjuk az 1 q nyerscukor és a 2-5 q szörplé árából, megkapjuk a zöldsörpé értékét:

1 q nyerscukor ára 23-— P 80/88 rendement 20-90 P
2-5 q szörplé ára a 12-50 P ..... 31-25 „
Összesen ..... 52-15 P

Ebből levonandó befőzési és kidolgozási költség 1-17 P
Marad ... 50-98 P

ami tehát a befőzött 4-56 q szűrt (híg 68° Bx sűrűségű) zöldsörp, illetve 3-99 q eredeti (77-7° Bx = 42° Bé sűrűségű) zöldsörp értéke. 1 q zöldsörp tehát 50-98 : 3-99 = 12-78 P.

Ha szembeállítjuk, hogy 1-1 kg tiszta cukor mennyibe kerül a különböző cukortermévekben, látjuk, hogy

1 q szörplében van 45 kg cukor, 1 kg-ra esik 27-7 f
1 q utótermék nyerscukorban van 90 kg cukor,
1 kg-ra esik ..... 23-2 f
1 q zöldsörpben van 60 kg cukor, 1 kg-ra esik 21-3 f

Látható, hogy már a nyerscukor használata mennyivel gazdaságosabb a szörplénél, hiszen a tápanyag egysege több mint 4 fillérrel olcsóbb; a zöldsörpénél ezenkívül még a költségek is levonandók úgy, hogy a cukor itt még további 2 fillérrel lett olcsóbb. Az a hátrány, hogy a zöldsörp éppen úgy, mint a szörplé folyékony, a szörpléfogasztókat egyáltalán nem érinti, mert azok már rendelkeznek a szükséges tartályokkal, hordókkal. Akik pedig eddig nem voltak berendezkedve és csak ezután próbálkoznak a cukorrel, azok választhatnak, vajjon a zöldsörphez hordót vásárolnak-e — ami éppen nem költséges — avagy korpával, szecskával

vagy egyéb alkalmas anyaggal keverve, zsákokban szállítják a takarmánycukrot.

Természetes, hogy nemcsak a gazdaságokban jelenleg fogyasztott szörplévet és nyerscukrot tartjuk zöldsörpvel helyettesíthetőnek, hanem egyéb takarmányfeleségeket is, ameddig az állatok fehérje- és vitamínszükséglete ezt megengedi. Ezzel az állatok fejlenkénti átlagos cukorfogyasztása lényegesen emelkedne és a takarmányhiány megoldása hatalmas lépéssel haladna előre.

Ma amidőn a hazai cukortermelés olyan nagy, hogy a gyártmányunk csak kb. a fele talál jltthon elhelyezést, míg a többit exportálnunk kell — bár külföldön jelenleg olyan alacsonyak a cukorárak, hogy a gyártási költségekkel sem érnek fel — kötelességünk a cukor belföldi fogyasztásának mindenképen való emelése. Ennek egyik módja a belföldi fogyasztás emelése, amit a kincstári részesedés csökkentésével lehetne — mindkét fél érdekkiegyenlítésével — elérni, amire Hirsch Albert dr. is rámutatott.*

Az ő megállapításaihoz mi hozzáfűzzük, hogy ezáltal a kincstári károsodás nem érne, mert a fogyasztás előreláthatóan nagy mértékű emelkedése a csökkentett kincstári részesedés összegét ellehenlyozná. Több példa mutat erre. Franciaország legutóbb 125 frankról 100 frankra, tehát 20%-kal szállította le a kincstári részesedést.** Igen lényegesen emelne a cukorfogyasztást, ha az összes répatermelők kivétel nélkül cukor és zöldsörp járandóságot* kapnának, még pedig a termelt répaterménység emelkedésével csökkenő kules szerint. Ezzel különösen a kistermelők tömegei volnaak a cukorfogyasztók körébe vonhatók. A cukorral való takarmányozás számára óriási lehetőség vannak, hazánkban termelhető szörplévet, nyerscukrot vagy az ezeknél olcsóbb zöldsörpöt teljesen felvehetné a mezőgazdaság. Így a hazai termelésnek nem a fele, hanem 3/4 részénél is több talalna belföldi piacra. Ennek nagy előnye a cukorgyárakra és répatermelőkre nézve kézenfekvő.

A cukorgyári mellék- és utótermékek adómentes felhasználásáról szóló rendeletek szerint a zöldsörpre kétféleképpen lehet adómentességet kapni: 1. Minden további nélkül adómentes az olyan szörp, amelynek tisztasági hányadosa nem nagyobb, mint 75-3 (vagyis 75° Bx sűrűség mellett 56-5%-nál több cukrot nem tartalmaz), hamutartalma pedig ugyancsak 75° Bx mellett nem kevesebb, mint 6-8%. Minthogy rendszer körülmények között a zöldsörp tisztasági hányadosa 76-78 szokott lenni (ami megfelel 77-7° Bx, azaz 42° Bé sűrűség mellett 60% cukornak, illetőleg 75° Bx mellett 57-58-5%-nak), hamutartalma pedig csak 5-6%; ezért ezt szörplével vagy ipari sóval kellene denaturálni. A szörplével való denaturálás drága, mert legalább 20%-nyit kellene a zöldsörpéhez adni, hogy a kívánt hamutartalmat elérjük. Sokkal célszerűbb a 2% marhasó hozzáadása egyrészt mert jóval olcsóbb, másrészt mert ezáltal nemcsak a hamutartalom, hanem a tisztasági hányados is a törvényes határok közé esnek. 2. Még egyszerűbb és olcsóbb volna, de közérdekű kívánság is, ha a régen idejüket mult és a mai viszonyokhoz nem szabott törvényeket megváltoztatnák. Addig is a fennálló rendeletekben meg van adva a mód, hogy a pénzügyminiszter engedélyével magasabb tisztasági hányadossal bíró cukortermévényeket is ipari vagy takarmányozási célokra adómentesen lehessen felhasználni. Csupán a megengedett 56-5% cukortartalmat kellene 58-5%-ra felelni, a minimális 7 (illetve 6-8%) hamutartalomból 2%-ot elengedni és ezzel a zöldsörp adómentes használata egyszerű módon elintéztet nyerne.

Ami a szörplévet illeti, az ezentul teljes mennyiségében a szeszgyáraknak állana rendelkezésükre, amelyeknek szükséglete a motorszesznek utjobban kötelezővé vált használata folytán előreláthatóan erősen emelkedni fog.

Kaposvár. Reich Kálmán és Vavrinc Gábor vegyész-mérnökök.

*) Lásd a „Köztelek” XXXIX. évfolyama 59-60. szám, 1305. oldalát.
**) Lásd Prager Zuckermarkt X. évf. 48. sz., 700. oldalát.

A zöldrágya és alkalmazása
Írta: Gyárfás József Ára 3 pengő
PÁTRIA R.-T. Könyvnyomtatás, Budapest, IX., Ullői-ut 26. szám

SERTÉSTENYÉSZTÉS.
Rovatvezető: G. Dörner Béla.

A sertéshizlalás jövedelmezőségi kérdése.

Mezőgazdasági üzemvezetés szempontjából nagy jelentősége van az éves eselések, hónaposok és szegőményesek szalonnával való ellátásának, különösen olyan nagyobb gazdaságokban, ahol az éves eselések száma meghaladja a százat — nem számítva a hónaposokat és aratómunkásokat. Ezek fejlenként egy évben átlag 30 kg szalonnáat kapnak, ami egy szeglet kielégítése céljából érdemes, hogy a gazda a sertések hizlalásának kérdésével behatóan foglalkozzon. A mai nehéz helyzetben, amikor a gazda nem tudja előre, hogy milyen árat fog a kihizlalt disznóiért kapni, mindenesetre megfontolandó, hogy sertéseit kihizlalja-e, vagy pedig mint sovány árut bucsússa forgalomba. Szerintem a gazda szempontjából az volna a leghelyesebb, ha a sovány sertés egy részét külföldi vagy belföldi ipari hizlalóknak, mint beállítási árut továbbadná, annál is inkább, mert ha figyelembe vesszük hazai mangalicaszűzőink elsősorú beállítási anyagát, tudjuk, hogy ezeket a felvidéki hizlalók jól megfizetik. E kérdés elbírálásánál figyelemmel kell lennünk arra is, hogy a sertés trágyája általában csekélyebb értékű, mint a hizmarhac, amelyet néha még ráfizetéssel is érdemes előállítani, mert ez a legalkalmasabb a talajok megcsökkent termőképességének helyreállítására és így a következő évek nagyobb terméséért folytatn böven kárpót az esetleges veszteséget.

Ezek előrebocsátása után rátérnek arra, amit a közleményemben kifejtett óhajtok, hogy tulajdonképpen mi előnyösebb a gazdaságra: ha élve adja el a sertést, vagy ha levágja és kizárólag a húsát adja el, a szalonnáat pedig saját szükséglete fedezésére fordítja.

Legelőnyösebb az augusztusi beállítás, hogy a sertés olyan időben legyen kihizlalva, amikor húsát a szalámigyáraknál értékesíteni tudjuk, amelyek nálunk leginkább november elsejétől március 1-ig vannak üzemben. Tekintve, hogy az öreg koca húsát a legjobb szaláminak való árut, lehetőleg öreg kocát hizlaljunk az őszi beállításra.

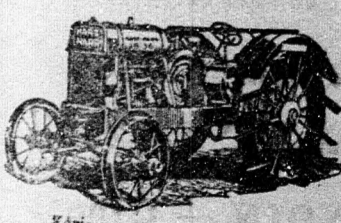
Ha figyelembe vesszük, hogy az élő sertés felszállítás, illetve értékesítése hazai viszonylatban túlnyomórészt a ferencvárosi sertésvásáron szokott lebonyolódni, akkor a sertések felszállítási költségein kívül a fehérru visszazállítási költsége is a gazdaságot terheli, mert a felszállított sertések szalonnájának legnagyobb része ismét eredeti helyére kerül, ezt pedig a gazda jóval drágább áron szerzi vissza. Ezzel számolva, az alábbi tényezők azok, amelyek az eladott élő sertés szalonnáját megdrágítják: 1. A kereskedő tőkebefektetési kamata és jutaléka az élő sertés megvételénél; 2. a vasuti szállítás díja Budapestre; 3. az esetleges kényszerlevágás vagy elhullás rizikója szállítás közben; 4. a ferencvárosi bizományi díj és egyéb költségek; 5. a hentes vagy nagyvágó befektetett tőkéjének kamata az élősertés megvételénél; 6. a közvetítő kereskedő jutaléka a szalonna megvételénél, aki a hentesből veszi a szalonnáat a gazdaság részére; 7. a szalonna vasuti fuvarja Budapestre; 8. a szalonna leszállítása, amely néhány kilogrammot tesz ki oldalankint.

Hogy mennyire kifizetődő dolog levágva értékesíteni a sertést, azt legjobban jellemzi egy konkrét eset, amely az évi január hó közepe táján bonyolódott le. A gazdaság 31 darab öreg kocát hizlalt, amelyek páronként meghaladták a 400 kg-ot, tehát nehéz husu, kitűnő szalámiárut adtak. A kocák összes súlya 6390 kg volt. Ezekért akkori ár szerint élve ab gazdaság, 124 pengő lett volna elérhető kilogrammonként, vagyis összesen 7668 pengő. Ezzel szemben a gazdaság vezetője úgy döntött, hogy a sertéseket levágva fogja értékesíteni. Az értékesítés eredménye a következő volt: a 31 darab koca élő-súlya 6390 kg volt, ebből lett hus 2033 kg, 32%; szalonna 2715 kg, 43%; háj 377 kg, 6%; belzsír 175 kg, 1-7%; egyéb értékesíthető rész 190 kg, 3%. A húst a debreceni szalámigyárba szállították és azt kilogrammonként 1-66 pengős áron, összesen 3373-78 pengőért értékesítették. A kilogrammonként

nyozási
yisége.
elsőrangú
egyaránt.
kei közül
használtak

t,
ekete-
-kint:
1-90
2-10
2-33
3-14

a 14.

HART-PARR
a legerősebb traktor!

Kezelése a legegyszerűbbi — Élettartama a leghosszabbi — Üzeme a legolcsóbbi
Ajánlatnál, részletes ismertetésnél és referenciáknál szolgál a vezérképviselő!
FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., Budapest, V., Váci-ut 80. szám

Kérje az 54. sz. árjegyzékét!

A legujabb termésjelentés adatai.

Szeptember hó 15-én jelent meg a földművelésügyi minisztériumnak a gazdasági tudósítók, valamint a vármegyei gazdasági felügyelőségek jelentései alapján szerkesztett helyzetjelentése.

A jelentés szerint a legutóbbi három hét száraz időjárása a betakarítási munkálatokra igen kedvező volt, annál kedvezőtlenebb azonban az őszi szántási és vetési munkálatokra. A talaj előkészítése igen nehezen és lassan halad s az őszi vetés egyelőre csak elvétve, a homokos talajon folyik. A kalászosok betakarítása és eséplése, néhány nagyobb uradalom kivételével, mindenütt befejeződött. Sok vidéken a tengeritörés, burgonyaszedés és a dohány törése megkezdődött.

A tengeri a száraz időjárás miatt nem fejlődhetett kellően. Sok vidéken a szern kényszerített, lapályos, nedvesebb helyeken azonban a csövek jól fejlettek, egészségesek és szépen benőttek. A korai fajtákat, különösen a homokos talajokon, már törlik. A termés-hozam a három héttel ezelőtt közöltetett termés-becsléssel szemben katasztrális holdankint országos átlagban 1 q-val, összesen 25,000 q-val többnek mutatkozik. A tengeri vetésterülete 1.908,192 kat. hold. Ezen a területen holdankint 9-99 q, összesen 19.062,000 q tengeritermésre van kilátás. A múlt évben 1.858,789 kat. hold területen holdankint 6-78 q, összesen 12.597,000 q tengeri termést. Az idén tehát holdankint 3-21 q-val, összesen 6.465,000 q-val több tengeritermés mutatkozik. A dunántúli dombosvidéken holdankint átlag 9-87 q, összesen 5.856,603 q tengeritermésre számítanak. Az északi dombosvidéken a holdankinti átlag 9-38, a várható termés 1.504,202 q. Az Alföldön átlag 10-3 q-t várnak s összesen 11.700,702 q tengeritermésre számítanak.

A burgonya korai fajtáit kiszedték. A terméseredmény ugy minőségre, mint mennyiségre nézve jó. A késői fajták fejlődését a nagy szárazság megakasztotta, a gumók egészségesek ugyan, de aprók. A valószínű termés a korábbi becsléssel szemben holdankint 23 kg-mal, összesen 108,200 q-val többnek mutatkozik. A burgonya ideai vetésterülete 481,285 kat. hold. Ezen a területen holdankint átlag 44-86, összesen 21.589,600 q burgonyatermésre számítanak. A múlt évben 463,406 kat. hold területen holdankint 31-73, összesen 14.705,052 q burgonya termett. Az idén holdankint 13-13 q-val, összesen 6.884,500 q-val több burgonyatermés mutatkozik. A dunántúli dombosvidéken holdankint átlag 45-05 q-ra, összesen 8.962,534 q-ra számítanak. Az északi dombvidéken átlag 42-91 q, összesen 2.139,600 q burgonyatermést remélnék. Az Alföldön átlag 45-11 q, összesen 10.487,455 q burgonyatermésre van kilátás.

A kukorépa a hőségétől és szárazságtól sokat szenvedett és fejlődésében megállt. Levélete kezd leszáradni, kiadós esőre azonban még sokat javulhat. A termés-kilátás a korábbi becsléssel szemben holdankint 153 kg-mal, összesen 262,468 q-val mutatkozik kevesebbnek. A kukorépa ideai vetésterülete 130,397 katasztrális hold. Ezen a területen holdankint 109-88 q, összesen 14.328,100 q kukorépatermést várnak. A múlt évben 116,358 katasztrális hold területen holdankint 123-57 q, összesen 14.377,906 q kukorépa termett. Az idén tehát holdankint 13-69 q-val, összesen 50,000 q-val kevesebbnek ígérkezik a kukorépatermés. A dunántúli dombosvidéken holdankint átlag 105-51 q-t, összesen 5.436,084 q-t, az északi dombosvidéken holdankint 112-77 q-t, összesen 1.789,889 q-t, az Alföldön holdankint 112-77 q-t, összesen 7.102,169 métermázsas termést remélnék.

A takarmányrépa a szárazság miatt nem tudott kellőképpen kifejlődni. A levélet sárgul és fonnad. Fejlődéséhez esőre volna szükség. Az őszi repce vetése folyamatban van, a korán vetett hiányosan kel. A kerti vetemények a szárazságot általában megelnyítették, a koraikat betakarították, a későiek szédése folyamatban van.

A paprikát most szedik, jó termést adott. A vöröshagymát legnagyobb részét kiszedték, a gumók elég szép nagyságúak és egészségesek, jó termést adott. A bab betakarítását a legtöbb helyen jó közepes eredménnyel befejezték. A borsó, lencse szédése közepes eredménnyel befejeződött. A káposzta a szárazságot sok helyütt elnyeli, a fejek általában aprók, de elég kemények.

Közepes termésre van kilátás. A komló szédése közepes eredménnyel befejeződött. A köles és tatárka eséplése folyamatban van, közepes termést adnak. A cirok szára elég magas és szakólla hosszú. A kender és len nyívése és áztatása folyamatban van, hozama közepes, minősége jó. A dohány törése, fűzése és szárítása folyamatban van, ugy minőségileg, mint mennyiségileg jó termést adott.

A lóhere és lucerna harmadik kaszálása gyenge termést adott, az új vetések pedig a szárazság miatt sok helyen kisültek. A csalamádé, búkkönyt és muhart közepes eredménnyel nagyobb részt betakarították. A rétek sarjukaszálása csak a mélyebben fekvő helyeken adott kielégítő termést. A legelők ugyancsak a mélyebben fekvő helyeken adnak táplálékot a jószágoknak.

A gyümölcs termésmennyisége vidékek szerint különböző, minősége azonban mindenütt gyenge. A szőlők fejlődését és érését a meleg és esős időjárás elősegítette. Lisztharmat és szőlómoly szórványosan észlelhető. Jégesőt Kőszeg, Mór és Somlyó környékéről jelentettek. A termésminőség egyes szőlőkben jónak ígérkezik, mennyiségileg azonban közepesen alulnak mondható. A bor ára minőség szerint, Malligand-fokonként 2-5-4 fillér között mozog, literenkint pedig borvidék és fajták szerint 40 fillértől 1 pengő 10 fillérig terjed. Az óbor ára literenkint 60 fillér, 1 pengő 20 fillér között váltakozik. Csemege- és édes bor ára literenkint 1-2 pengő. A borkereslet és kínálat lanyha.

A földművelésügyi minisztérium ez évi traktorbeszerzési akciója.

A földművelésügyi minisztérium által megindított termelési akció egyik fontos része a traktorok beszerzésének megkönnyítése. A földművelésügyi minisztérium az elmúlt két évben rendezett traktorbeszerzési akció nagyjelentőségű eredményeit látva a folyó költségvetési évben újabb akciót állított be. Ennek keretében a földművelésügyi minisztérium rendelkezésére álló összeg erejéig mindazok a 200 kat. holdnál kisebb területen gazdálkodó birtokosok és bérlők vagy ilyen kategóriákba alkatult szövetkezetek és társulások részére, akik 1930. évi június hó 30-áig bezárólag traktort vásárolnak, a vásárolandó traktor beszerzési árának 15 százalékát állami hozzájárulásként a földművelésügyi minisztérium meg fogja téríteni. A földművelésügyi minisztérium meg fogja által megkötött szerződések letamozását és ezzel kapcsolatban a vásárló gazda jogosultságának elbírálását, valamint a bérszántási kötelezettség ellenőrzését továbbra is az Országos Mezőgazdasági Kamara birta és ezért a megkötendő szerződések és az ahhoz megkötendő okmányok minden egyes esetben letamozás és elbírálás végett az Országos Mezőgazdasági Kamarához felterjesztendő.

Az állami hozzájárulás a folyó évben csak magának a traktornak vételára van fog számítani, vagyis a traktorról együtt vásárolt tulajmúvelő eszközök és egyéb tartozéka után a földművelésügyi minisztérium állami hozzájárulást nem engedélyezett. A földművelésügyi minisztérium rendelete az akció keretén belül elsősorban csak az u. n. középtüpus traktorok vásárlásánál szabja meg az állami támogatást, azonban egyes kivételes és egyéni elbírálható esetekben, amikor a vásárló szövetkezet, vagy alkalmi társulás gazdaságának különleges talajviszonyai ezt megkívánják, akkor az alább részletezett nehezebb és drágább traktorok vételéhez is hozzájárul. A nehezebb traktorokat az akció keretén belül csak kisgazdatarsulások vásárolhatják.

Az állami támogatás mellett traktort vásárló gazdák kötelesek saját szántási munkálataik befejezése után, amennyiben jelentkező akad, saját szék helyük határából elsősorban a földbirtokreform folytan földbirtokosok részére évenként legfeljebb 100 kat. hold bérszántást vállalni. A bérszántás ára és feltételei a helyi viszonyoknak megfelelően lesznek megállapítva, mindeneesté azonban a közép-köztalajon 8°-nál nem mélyebben szántás díja kat. holdankint legfeljebb 12-15 P körül mozoghat. A 100 kat. hold bérszántásba a tarlószántás is beszámít, ennek az ára azonban megfelelően alacsonyabb.

A bérszántás kérdésében előforduló minden vitás esetben az illetékes vármegyei, vagy járási gazdasági felügyelő dönt.

Az akció keretében felvett traktorgyárak, illetve képviselők csakis a minisztérium által rendelkezésre bocsátott adás-vételi szerződés blanketta tervezetben foglalt feltételek mellett és csakis a földművelésügyi minisztérium által megállapított eladási kontingens számának megfelelően kiadott és sorzámmal ellátott blankettákon köthetnek traktor-eladási szerződéseket. A cégek kötelesek a megkötött üzletekről szóló eredeti megrendelő levelet, valamint a helyhatóság igazolását arról, hogy a vevő, illetve vásárló szövetkezet tagjai egyenkint 200 kat. holdon aluli saját, vagy bérelt területen gazdálkodnak, az Országos Mezőgazdasági Kamarának letamozás végett bemutatni. A jóváhagyott üzletek után esedékes állami hozzájárulást a minisztérium a gépeknek a vevő által rendben történt átvétele után folyósítja. A cégek a félnek a számlát két példányban kötelesek kiállítani, az egyik példányt a fél a saját számára megtartja, a másik példányon pedig igazolja a számlázott és tényleg le is szállított gépeknek rendben történt átvételét. Ezt a közlési előjáráság által igazoltatja és beküldi a szállító cégnek. A cég köteles a beküldött számlákon feltüntetni, hogy milyen összegű az állami hozzájárulás és ennek levonása után milyen nagy a vásárló gazda tényleg fennmaradó tartozása. Ez a tartozás három évi részletben fizetendő és utána legfeljebb a Nemzeti Bank kamatlába + 2% kamatszámítható. A minisztérium a vásárló gazda, vagy szövetkezet bonitásaért felelősséget nem vállal.

A szállító cégek tartoznak az akció keretén belül vásárolt gépeket a vásárló részére az átvétele vasutállomásra a szállítási biztosítással együtt ingyen elszállítani, valamint a szállított géppel hét napra díjmentesen egy szerelőt is küldeni, aki a vásárló gazdát a gép kezelésére kioktatja. Ugyanok tartozik a szállító cég a vételár teljes kifizetésének idejéig a gépet minden félévben legálább egyszer díjmentesen felülvizsgálni.

A földművelésügyi miniszter a következő cégeknek, a következő típusú és darab traktorok eladásához adta meg az engedélyt:

- Elő Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T. részére 25 darab 24 HP Case traktorra és 1 darab 32 HP Case traktorra.
- Dénes B. R.-T. részére 40 darab 24 HP Mc Cormick traktorra és 3 darab 30 HP Mc Cormick traktorra.
- Ligó Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T. és a Hazai Gépkereskedelmi R.-T. részére együtt és koningenstli 15 darab 27 HP. Hanomag WD. traktorra.
- Fehér Miklós Gépgyár R.-T. részére 25 darab HP Hart-Parr traktorra és 2 darab 36 HP Hart-Parr traktorra.
- Hofherr Schrantz-Clayton-Shuttleworth R.-T. részére 175 darab H. S. C. S. 26-os traktorra és 10 darab H. S. C. S. 32 HP traktorra.
- Földművelő Traktor- és Gépkereskedelmi R.-T. részére 5 darab John-Deere traktorra.
- Gasdaságyberendező és Motorek R.-T. részére 5 darab Raupenstock lánctalpas traktorra és 3 darab Gém trsk orra.
- Nemzetközi Gépkereskedelmi R.-T. részére 5 darab Twin City 30 HP traktorra, valamint 15 darab 24 HP Wallis traktorra és 2 darab 34 HP Wallis traktorra.
- A „Hangya” szövetkezet részére 3 darab 30 HP Lams-Budnogy traktorra és vegül a Mezőgazdasági és Ipari Gépkereskedelmi R.-T. részére egy db 25 HP. Oil Pulli traktorra és egy db 35 HP Oil Pulli traktorra.

Mindazok a 200 kat. holdon aluli gazdák, vagy szövetkezetek, akik a közöni felételek mellett traktort ohajtanak vásárolni, forduljanak közvetlenül a fent felsorolt cégek valamelyikéhez. A földművelésügyi minisztériumhoz küldő kérvényt beadni szükségesen és nem is oéltavezető.

VEGYESEK.

Miniszeri elismerés. A m. kir. földművelésügyi miniszter az alföldi erdők telepítése terén az 1924. és 1925. években kifejtett sikeres munkásságáért Matusovits Péter miniszteri tanácsos, erdőigazgatónak ens merészt fejezte ki.

Halalozás. Sziruczky János dr. földbirtokos és ügyvéd, Békésvármegyei tb. főügyésze f. évi szeptember 14-én Szarvason elhunyt.

Jéghideg tej, jég nélkül!
Legmodernebb rendszerű HŰTŐTELEPEK
 motorikus meghajtásra, vagy szén- és fatűzelésre, egész- és félautomatikus hűtőautomaták stb., stb., továbbá mindenfajta tejgazdasági gép és eszköz állandó raktárról azonnal kapható.
 Kérjen az Ön viszonyainak megfelelő hűtőtelepről kötelezettség nélküli ajánlatot, vagy költségmentes mérnöki kiküldetést.
ALFA SEPARATOR R.-T., BUDAPEST Gyár és iroda: I., Csurgó-ut 15/a Városi Üzlet: IX., Ráday-utca 12.

Mayer János földművelésügyi miniszter a jános-halmi gyümölcs- és baromfikiaállításán. Unnepélyes keretek között nyitotta meg folyó hó 15-én Mayer János földművelésügyi miniszter János-halmi gyümölcs- és baromfikiaállítását. A nagyszámú érdeklődő sorában megjelentek *Teleki József* gróf, *Teleki Józsefné* grófné, *Podmaniczky Endre* báró földbirtokosok, *Fabinyi István* és *Csemez Károly* miniszteri tanácsosok, *Balku Gyula* főispán, *Szabovityevits Dusan* alispán, *Marschall Ferenc* dr., az Országos Mezőgazdasági Kamara h. igazgatója és mások. A miniszter a kiállítás rendezősége nevében *Truka József* főszóigabiró üdvözölte, majd *Marschall Ferenc*, a kerület képviselője tartott beszédet, amelyben rámutatott arra, hogy a gazdasági verseny folytatni szükségessé vált üzemi átszerveződés eredményei láthatók a kiállításon. János-halma az elmúlt évben 780 vagon gyümölcsöt termelt eladásra, amelyből 500 vagon külföldre került. Ezután Mayer János földművelésügyi miniszter bejelentette, hogy a szép eredmények alapján a kormány János-halmat a jövőben is támogatni szándékozik, téli gazdasági iskolát létesítenek és kölcsönrel támogatják a gazdák kulturázanak felépítését. Végül a gazdasági kiállítások jelentőségét méltaita. Ezután a miniszter a megjelentek kíséretében megtekintette a kiállítást, majd az ünnepi banketten vett részt, délután pedig az illancsi gyümölcstermelő telepet tekintette meg.

Bérlőgyűlés Szekesfehervárott. A Magyar Földbirtok Szövetségének szekesfehervári körzete 1929 szeptember 22-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor tartja Szekesfehervárott, a Vörösmarty-Kör díszterében (Kossuth u. 14.) alakuló közgyűlést, amely az előjelek szerint nagy látogatottságnak ígérkezik. A gyűlésen testületileg jelenik meg a Magyar Földbirtok Szövetségének országos elnöksége, a kormány, az OMGE, a kamarák, a gazdasági egyesületek és gazdák örök pedig képviseltek magukat. A gyűlésen napirendre kerülnek a nagy- és kisbirtok kívánásai, az adókérdések, a hitelajok és az értékesítés ügye. Az ezek orvoslását célzó javaslatokat a gyűlés a Magyar Földbirtok Szövetsége útján az illetékes fórumok elé fogja terjeszteni.

Nemzetközi traktorpróbak. Az Angol Királyi Mezőgazdasági Egyesület az Oxfordi Egyetem Mezőgazdasági Mérnöki Intézetével egyetemben 1930. év folyamán motor-, traktor- és egyéb gazdasági erőgéppróbak, illetve verseny rendezését vette tervebe. A próbakon való részvételre a következő típusú gépek jegyezhetők elő: A) Eke és egyéb mezőgazdasági gépek vontatására, valamint stabilgépek hajtására szolgáló traktorok. B) Gőzszántáshoz és más mezőgazdasági munkához használt kábelek. C) Magánjáró szántó és egyéb gazdasági gépek, ha vontatásra nem is alkalmasak. D) Speciális gépek, az előző típusokhoz nem tartozók, azonban magánjáró berendezésűek és mezei munkára alkalmasak. A beérkezett gépek kétféle próbának lesznek alávetve és pedig: tudományos és technikai szempontból, mely próbak a közönség kizárásával júniusban kezdődnek és gyakorlatiak a teljesíthetőség demonstrálására, amelyek a közönség részvételével 1930. év szeptember havában Oxford határában lesznek. Előjegyzések 1929 december 31-ig a következő cím alatt jelenthetők be: The Secretary of the Royal Agricultural Society of England, 16, Bedford Square, London, W. C. 1., England. Külföldi résztvevők kéretnek az előjegyzés alkalmával a gép típusát megnevezni. A próbak feltételeire vonatkozólag részletes felvilágosítással szolgál az Angol Köveiség kereskedelmi titkarsága, Budapest, I., Werbőczy-u. 1.

Mezőgazdasági kiállítás Pilsen. Sikertől kiállítás rendezett szeptember 15-én a monori járás mezőgazdasági bizottsága Pilsen. Felhajtottak 167 darab szarvasmarha, 86 darab lovat, 35 darab sertést és 120 darab baromfit. Ezenkívül igen sok gép- és

gazdasági termény került még bemutatásra. A kiállítás megjelentek *vitéz Purgly Emil* földbirtokos, az OMGE alelnöke, *Ploss Béla* helyettes államtitkár, *Gémbs Gyula* honvédelmi államtitkár, *Gesztyeli Nagy László*, a Kecskeméti Mezőgazdasági Kamara igazgatója, *Gaythoffer István*, a Pestmegyei Gazdasági Egyesület igazgatója, *Szapary Lajos* gróf és *Fitz Artur* országgyűlési képviselő, *Kégl János* dr., a mezőgazdasági bizottság elnöke, *Klaszok Odón* gazdasági felügyelő, továbbá a környék földbirtokosai igen nagy számban. A kiállítást *Marton Béla*, a rendezőbizottság elnöke nyitotta meg letkes beszéddel, majd *Porely Emil* kiosztotta az értékes díjakat.

Állatdíjazás Nagybaracsán. A Bácsodrovgrármegyei Gazdasági Egyesület a m. kir. gazdasági felügyelőséggel, valamint Nagybaracska község előjáróságával karöltve szeptember hó 8-án Nagybaracska, Dávod, Batmonostor és Csátalja községek bevónásával sikerült szarvasmarha-, ló- és sertésdíjazást rendezett, amelyen nagydíjat nyert *Galló István* Dávod, 8 éves tehene, *Sztankó Kálmán* Batmonostor, 1 1/2 éves üszője, *Putterer Vendel* Csátalja, 10 éves kancája, *Kordé Ferenc* Dávod, 2 éves kancoskaja és *Likár Ferenc* Dávod, 1 1/4 éves mangalica kocaja. Első díjat nyert *Hedrich Mátás* Csátalja, 6 éves tehene, *Horváth József* Nagybaracska, 5 éves tehene, *Halter József* Csátalja, 13 hónapos üszője, *Szucs István* Nagybaracska, 1 1/4 éves üszője, *Bischoff Vendel* Csátalja, 8 éves kancája, *Béla János* Batmonostor, 6 éves kancója, *Rotk Lajos* Csátalja, 1 éves kancoskaja, *Kocsis Péter* Nagybaracska, 3 éves kancoskaja, *Moyses Antal* Nagybaracska, 3/4 éves mangalica kocaja. Ezeket kivül nagy számban kisebb díj kiosztásával jutalmazták a jobb állatok tenyésztőit.

A poznáni országos kiállítás. Folyó évi május 16-án nyitott meg unnepeyes keretek között a lengyelországi Poznában az összes gazdasági ágak képviselőinek részvételével az Általános Országos Kiállítás. A kiállításon bemutatásra került a lengyel mezőgazdaság, ipar és kereskedelem munkája és termelése. A több mint 200 kiállítási épület 650,000 négyzetméter területen volt felállítva, a kiállítás megszervezése pedig mintegy 85 millió zlotiba került. A kiállítás anyagát több csoportra osztott, ugymint az állam, az önkormányzati körtelek, a mezőgazdaság, az ipar, a művészet, a közegészségügy stb. kiállításai. Az országos kiállítás unnepeyes külsősége és az egész lengyel gazdasági élet élénk részvétele mellett zajlott le, amibe csatlakozott a külföldi látogatók nagy száma. Bennünket közelebből a mezőgazdasági kiállítás érdekel, amelyről érdemes megjegyezni, hogy a beszámolók szerint annak mérete európai viszonylatban is igen jelentősnek mondhatók. A kiállításon résztvettek az összes lengyel mezőgazdasági érdekképviseletek, szövetségek, valamint a mezőgazdasággal kapcsolatban álló mindazok az intézmények, amelyeknek hivatása a mezőgazdasági kultúra, a szociális ügyek előbbvitelére. Szervesen kapcsolódtak a kiállítás mezőgazdasági részéhez a mezőgazdasági tudományos kutató intézetek, egyesületek, iskolák, a lengyel földművelésügyi minisztérium stb. nagy kiállítási anyaga. Mindazok az iparágak, egyesületek, szervezeteik, amelyeknek akár milyen kis vonatkozása is van a mezőgazdasággal, bemutatásra kerültek. Látható volt a kiállítás Lengyelország növénytermesztése szemléltető összeállításban, valamint allattenyésztése is, amelyek újabb bemutatására a közeli napokban kerül sor. A kiállítás ideje alatt gondoskodás történt arról is, hogy különböző kirándulások tegyék tanulságossá a látogatást. Több mint 200 országos és nemzetközi kongresszus, sport és egyéb verseny programszerű beiktatása tette változatosabbá a kiállítást és előnyösen járult hozzá annak nagy sikeréhez.

Gyümölcstermesztési és kertmunkásképző tanfolyam. A m. kir. kereszeti tanimezet gyümölcstermesztési és kertmunkások részére szeptember hó 23-28-ig hatnapos

gyakorlati tanfolyamot rendez, amelynek célja a gyümölcsfák öszi és téli gondozásának ismertetése. A tanfolyamra jelentkezni lehet a m. kir. kertészeti tanimezet igazgatóságánál I. Menei-ut 45.

Mézeli növények árusítása a gödöllői mezőgazdasághoz. Az 1929. év őszén a gödöllői m. kir. mezőgazdasághoz a következő fajta mézeli csemeték, cserjék és növények kerülnek eladásra: 3000 drb 3 éves Lavendula Spica, a 30 fillér, 2000 drb 3 éves Salvia officinalis, a 20 fillér, 100 drb 1 éves Salvia sclarea, a 5 fillér, 4000 drb 1 éves Lavendula Spica, a 10 fillér, 5000 drb Saturea hortensis, a 10 fillér, 1000 drb Hysophus officinalis, a 10 fillér, 200 drb 1 éves Hysophus officinalis, a 8 fillér, 3000 drb 2 éves Aselepias syriaca a 15 fillér, 20,000 drb 2 éves Solidago canadensis a 10 fillér, 1000 drb 3 éves Robinia pseudoacacia hybrid, a 70 fillér, 2000 drb 3 éves Robinia pseudoacacia (fehér), a 50 fillér, 1000 drb 2 éves Prunus cerasus, a 30 fillér, 200 drb 2 éves Gleditsia triacanthos, a 10 fillér, 200 drb 2 éves Sophora japonica, a 30 fillér, 5000 drb 2 éves Spirea van Huttei, a 10 fillér, 10,000 drb 2 éves vegyes cserje (Ptelea, Ribes aur. Amorpha) a 15 fillér.

Ha jó zsákok, ponyvát, maniót, raffát, szőlőkötözőfonalat látokaról óhajt vásárolni, kérjen ajánlatot a 46 év óta legmegbízhatóbbnak elismert Fischer J. R. T. zsák- és ponyvagyártól, Budapest, V., Nádor-u 31/33. Ponyvaköleszónéz.

NYILTÉR.

(Ez rovatban foglalkozni nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

• Indent szór és Nem eszi a rozsda, Egy vödör víz: És máris tiszta!

Ez egyedül a

„COLUMBUS“

műtrágyaszóróról mondható, melynek még számos más előnye is van, amit akár száz elsőrangú referenciával bizonyíthatunk.

Kérjen prospektust és árajánlatot meg ma

a magyarországi vezérképvisellettől:

BRAUN és ÜRMÉNYI cégtől, Budapest, V., Báthory-u. 7.

SODRONYKÖTÉL

Deichsel

BUDAPEST VI. VILMOSCSÁSZAR-UT 61

A legjobban bevált **ARZOPÁC** porcsávázó olcsón és kedvező fizetési feltételekkel kapható!

ZWEBNER JACQUES cégnél, Budapest, V., Nádor-utca 28.

WEISS MANFRED AGÉL- ÉS FÉMMŰVEI R. T.

Ujdonság!

„GLOBUS“

szabadalmazott műtrágyázó egyesítve merítőkanalas **AGRARDRILL** vetőgéppel.

Részletes ajánlattal készséggel szolgál!

Agrárglobus Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R. T.

Budapest, V., Lipót-kört 12. szám.

Távírási cím: AGROBUS

Telefon: Aut. 283-49

Szőlőmest besűritését
 jutányos felételek mellett elvállalja az **OCEAN**
Magyar Konzervgyár és Kereskedelmi Rt.,
 Budapest, V., Gróf Tisza István-u. 3. 6367

TŐZSDE ÉS KERESKEDELEM

A babértékesítés helyzete.

Énnek emlékeztetőben van még a tavalyi katasztrófális babetermés, amely fantasztikusan magas árakat eredményezett, de sajnos, nem a gazdák számára; a termelők ekkor már csak igen kis készletek fölért rendelkeztek. Az idén igen nagy érdeklődés mellett indult meg a hűvelyes szezon, illetve a babetékesítés első periódusa.

Megelőző év termésfelmérésétől van, a kereskedelem máris nagyobb mennyiségeket adott elő, főleg külföldre és kantonokig terjedően a termés, — csak később fedezték. Az árak megkérdőjelezhetően alakulásánál részben a külföldi vásárlás, részben pedig a külföldi érdeklődése játszott döntő szerepet.

Az idei babkampány egyébként különösen alakul, mert amíg fehér bab iránt a szezon indulásától kezdve állandóan élénk az érdeklődés, addig a színes babok annyira elhanyagoltak, hogy jelentékeny olcsóbb árak mellett is rendkívül nehézkes az elhelyezés. Általában véve a fehér bab iránzata tartósan szilárd, miután a kezdeti 30—32 pengő árú árúval szemben most 45—47 pengő a fehér bab.

Az idén is a legfőbb vevő Amerika lesz, az Egyesült Államok részére máris jelentékeny mennyiséget vásároltak a budapesti és bécsi exportőrök. Még a legutóbbi napokig bizonytalan volt a helyzet az amerikai kivétel további alakulásai illetően, amennyiben az amerikai farmerek kívánságára tudvalevően akció indult meg, hogy a bab beviteli vámját a duplájára emeljék fel. Ez az akció, amely a magyar bab tengerentúli kivitelét ugyancsak lehetővé tette volna, megkísült és ezután is változatlanul a 15 centes beviteli vám marad érvényben. A régi vámtarifa mellett most már az egész idény folyamán különösebb akadály nélkül behozható a magyar bab-export Észak-Amerikába. (A tervezett vámemelést 3 centes egyseget óhajtott, így a külföldi babeterményeket — természetesen a magyar árut is — vagononként 4000 pengő terhelve volna.)

A magyar bab ideai minőségű varakozáson felül jól sikerült, amennyiben nemcsak Szeged, Csongrád és Gyöngyös vidéken takarították be gyöngyös-mű babot, hanem Hódmezővásárhely és Tököl vidéke is aprózott babot termelt, amely tudvalevően a külföld szempontjából a legértékesebb. A babetermelési üzemek mindegyike az a hátránya most, hogy a babetermelés és a vágó munkáját az exportőrök rendkívül nehézkesen tudják elvégezni, mert a közraktárak, ahol ezeket a munkákat végezték szokták, mind tele vannak gabonával és aig tudnak helyet szorítani a bab szortírozás munkájához. Már pedig a külföldre menő tételek válogatására a cégek igen ügyeinek, nehogy a magyar bab külföldi hírhírén csorbá essék.

A babetermelés azonban nemcsak nálunk szilárd, hanem a kontinensen is. Rendkívül jellemző az általános helyzetre egy híres, régi marszei babetermelési körlevél, amelyet megküldött az európai államok valamennyi babetermelési foglalkozó vezetői cégehez és amelyben az általános piaci helyzetéről számolt be. Ebben megemlíti, hogy Franciaország ideai babetermése elenyésző és a kontinensen az idén ismét magas babetermés várható, a nagy érdeklődés és az aranylag csekély készletek következtében.

Mint már említettük, a színes babok iránzata lanya, az érdeklődés igen mérsékelt, meg a szép tarkabab iránt is. Barnababok a termes igea jól sikerült, a Nyi ség nagy kínálata a piacon azonban elhelyezésre talált.

A színes babok ára vidékenként a következők:
 Gyöngyös (Szeged, Csongrád, Gyöngyös) 47—48, (dunai, bécsi, Hódmező) 45—47, fehérbab (Dunántúl) 41—45, (S-abbok) 42—44, hosszú fűzű bab (Kisvárd) 32—33, (Mátészalka) 33—34, gömbölyű fűzű bab (Nyirseg) 38—39, (Abony) 38—40, hosszú szőlőbab 37—38, barnabab 28—29, laposbab 45—47, tarkabab 24—26 P átlagosan.

Termény- és takarmányfélék.

Gabona- és terménytőzsde. (A Budapesti Áru- és Érték-tőzsde hivatalos á-jegyzéke.) 1929. szeptember 16. Árak budapesti paritásában 100 kg-kint. Készrúdléte. Buza, 77 kg-os, tiszavidéki 22 25—23 45, felső-tiszavidéki 21 55—21 75, felel-megyei, egyéb dunántúli, pestvidéki és bácskai 21 45—21 65, 80 kg-os tiszavidéki 23—23 15, felső-tiszavidéki 22 10—22 25, fejelemgyei, egyéb dunántúli, pestvidéki és bácskai 21 95—22 15, rozsa, pestvidék és más származású 15 95—16 05, takarmányárpa, l. r. 16 25—17 25, takarmányárpa, középminőségű 15 75—16 25, sörárpa, felsőmagyarországi 21—21 50, sörárpa egyéb 19—20 50, zab, l. r. 15 50—16—, középminőségű, 13 75—14 25, tengeri egyéb alföldi 20 25—20 50, köles 12 50—13 25, káposztarepce 48—50—, buza-körpa 11 50—11 80, lucerna 1929. évi 100—100—, lóhere, nagy aranka mentes 1929. évi 90—100—, lóhere, nagy arankás 1929. évi 70—80—, P. Határidőzseti záróár-folyamok: Buza, októberre 23 25—23 27, márciusra 24 85—24 86, rozsa, októberre 16 80—16 82, márciusra 19 18—19 21, tengeri, májusra 18—18 02 P.

Mezőgazdasági Szövetkezeti gabonaszállítók jelentése. 1929 szeptember hó 16-án a készrúdléte a babetermés mérsékelt keretek között mozgott, miután az amerikai lanyhulás híre a vevők tartózkodtak a vásárlástól. Az iránzat nálunk is lanya volt és a buza ára 15 fillérrel olcsóbbodott. A rozsi piacon a forgalom ugyancsak minimális volt és az iránzat még lanyhább volt, mint a buza-piacon, amennyiben az árak 30—35 fillérrel estek. A takarmánytőzsde piacán az üzlet alig számottevő, a köles 50 fillérrel olcsóbbodott, a tengeri ára pedig kb 28 fillérrel. Az árpa- és a zabárakat változatlanul jegyezték: a határidőzseti piacon mindvégig lanya volt az iránzat és az árak októberre 42, márciusra 34, a rozst októberre 38—39, márciusra 40, a májusra tengeri pedig 27—28 fillérrel.

Liszt- és őrlémpiac. Budapest, 1929 szeptember 16. Lisztárak: Budapesti és vidéki nagymalmok árai szeptember-október hóra skontálva: duplanullás 39—, nullás 38 50, 1-es 37 50, 2-es 36—, 4-es 32—, 5-es 28 50, 6-os 25 50, 8-as 15 50, rozsa nullás 27—, rozsa 1-es 23—; vidéki kismalmok árai skontó október, készpénzért, promótra: duplanullás 33 50, 0-as 33—, 2-es 31—, 4-es 28 50, 6-os 21 50, 8-as 15—, rozsa 0-as 26—, 1-es 22— P q-kint.

Burgonya. (A Mezőgazdasági Termékek Egyesült Szövetkezetének jelentése.) 1929 szeptember 17. A mai felhozatal a budapesti vásárolt-árakhoz 18 vasúti kocsi volt. Árak nagyban, q-kint a következők: nyári rózsaburgonya 7 50—8—, ősi rózsaburgonya 8—, Ella-burgonya 5—5 50 pengő. Az iránzat lanya.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfővárosi vésár-igazgatóságának jelentése.) 1929 szeptember 16. A. a. meter-mazsára: (1) pengőben: réti széna I. 6 8—8 80, réti széna II. r. 6 6 50—7 50, réti széna, III. r. csomagolásra 5—6—, muharzsepa 8—11 50, lucerna széna 9 75—13—, zabos-bükkönyzséna 10—, almazsáma l. r. 4—5—, II. r. 3—3 80 pengő.

Budapest-jézsefvárosi takarmánypiac. 1929 szeptember 16. A mai heti árak a következők: Elsőrendű széna 8—9 50, másodrendű széna 8—8 50, lucerna 12—12 75, almazsáma 4 40—4 70 pengő egyzsák kilogrammonként, budapesti pályaudvaronként átadva.

Külföldi terménytőzsde. Ujvidék, szeptember 16. Az iránzat változatlan. A forgalom összesen 3 1/2 vagon, ebből buza 15 vagon. Jegyzések 100 kilonként egyéb megjelölés hiján prompt feladóállomásokról: Buza bacsikai 77—78 kilós 192 50—197 50, tusza uszalyból 78—79 kilós 2 75—212 5, bacsikai és banati dunai uszalyból 77—78 kilós 205—207 50, banati 77—78 kilós 192 50—197 50, szerbiai 77—78 kilós dunai uszalyból 195—197 50, árpa és zab változatlan, tengeri bacsikai, banati és szeremégi 18—18 5, bab bacsikai és szeremégi fehér 29 00—410—4 5 dinár. A liszt és korpa ára változatlan. (1 dinár = 10 fillér) — **Pozsony,** szeptember 16. Huzaból a felhozatal megcsappant s az iránzat kissé barátságossá vált. Árpában a forgalom élénk, az árak olcsóbbodtak. A tőzsde többi területén közepes látogatottság és forgalom mellett az árak nagyjában változatlanok. Jegyzések 100 kilonként egyéb megjelölés hiján feladóállomásokról prompt: 78—79 kilós buza 150—151, valogatott új árpa 150—152, l. a 135—140, merkantil 126—131, takarmány és ipari 102—108, új zab 109—112, nagy szemű felvidéki tengeri 140—142, új 109—111, dunai komáromi uszalyból 128—129, pozsonyi uszalyból 128—129, magyar vagy jugoszláv új tengeri tranzit Szob 98—99, őttermest 121—123, köles 100—105, keményítő és keményítőliszt 190—200, sárgaburgonya 20—23, rózsza 18—21, kelet-szerbiai beiföldi burzilist 210—212, nullás 205—215, 5-ös 175—180, 7-ös 130—135, buza- és rozskörpa 78—81, román pozsonyi uszalyból 75—76, takarmányliszt 110—112 cseh korona. A többi cikk ára változatlan. (1 cseh korona = 17 fillér). — **Wien,** szeptember 16. A terménypiac iránzata a

budapesti határidős piac lanyhasága miatt igen csendes volt. Jugoszláv tiszavidéki uszó búzáért 13, októberi babetékesítésért 143 cseh koronát kérték. Magyar buza 78—79 kilós 32 25 osztrák schillinggel volt a piacon. Magyar rozsa 25 50 schillingbe került. Dunai tengeri ára 111 cseh korona. Cseh zabért ab Schmitt 94 cseh koronát fizettek. A hivatalos jegyzések változatlanok maradtak. (1 o. schilling = 81 fillér). — **Hamburg,** szeptember 16. Kenyér-gabonaszáru az iránzat nyugodt. Buza és rozsa iránt az érdeklődés megcsappant. Árpa és tengeriben az árajánlatok olcsóbbodtak. Z. b. elhanyagolt. Jegyzések tonnánként: buza franko Hamburg 24—24 8, ab Mecklenburg H ilstein 230—232, rozsa franko Hamburg 200—202, ab Mecklenburg Holstein 186—188, takarmányárpa be földi feladóállomásokról 174—176, sörárpa 190—218, dunai 188—172, zab franko Hamburg 186—188, ab Mecklenburg H ilstein 172—174, tengeri eredetűnek megjelölés nélkül elvámoltatott franko Hamburg 167 M. (1 márk = 136 P.). Külföldi gabona cif jegyzései: La Manitoba buza szeptemberre 15 70, lla 15 40, llla loko 15 30, Rosafé szeptemberre 12 45, Barusso uszó 11 85, Hardwinter la loko 12 95, dunai és delorosz árpa uszó 8 85, La Plata szeptemberre 8 15, La Plata tengeri loko 9 7, november—decemberre 9 80 hfl. (1 hfl. = 230 P.). **Li erpool,** szept. 16. Záróár-folyamok (Zárójelben a legutóbbi záróár-folyamok pennyben és librában.) Buza októberre 9 0 5/8 (9 7), decemberre 9 1 1/2 (9 11 3/4), márciusra 10 5 (10 4 3/4), májusra 10 8 (10 7 1/2), (1 snilling = 12 penny = 1 39 pengő, 1 libra = 0 4 kilogramm) — **Chicago,** szeptember 16. A buza piac iránzata ma mindvégig igen lanya volt. Már az első ár-folyamok alacsonyabb árban jöttek létre a midőn az argentinai piacokról egyre lanyhább iránzatjelentések érkeztek, az ár-folyamokban nagyobbrányú visszacsúszások állottak be. A második felidőben további árcsökkenések jelentektek úgy, hogy záróárát az egyes határidők 2 1/2—3 3/4 centtel (meterszázsánként 63—77 fillérrel) estek vissza. A tengeripiacon is lanyhább megítélés alakodott. Az olcsóbbodás az olyan ill nem volt olyan jelentékeny, mint a búzánál. A záróár-folyamok olcsóbbodása 1/2—1 1/2 cent (meterszázsánként 14—32 fillérrel) rugott. — **Zürichi ár-folyamok:** (Zárójelben a legutóbbi záróár-folyamok centben és bushelben.) Buza szeptemberre 13 7 5 (13 13/8), decemberre 13 9 1/2 (14 2 1/8), márciusra 14 7 5 (14 7 5/8), tengeri szeptemberre 10 6 2 1/2 (10 2 1/2), decemberre 10 6 2 1/2 (10 6 2 1/2), márciusra 10 3 3 1/2 (10 4—), zab szeptemberre 5 1 1/2 (5 2—), decemberre 5 4 3 1/2 (5 4—), márciusra 5 7 1/2 (5 8—). Rozsa szeptemberre 10 3— (10 3—), decemberre 10 9 1/2 (10 9—), márciusra — (—), (1 dollár = 10) cent = 5 71 pengő, 1 bushel búza = 27 2 kg.) — **Winnipeg,** szeptember 16. (Zürichi ár-folyamok Zürichben a legutóbbi záróár-folyamok.) Buza októberre 150 8 7 1/2 (154 3 7 1/2), decemberre 151 7 1/2 (154 3 7 1/2), májusra 157 8 2 1/2 (160 3 7 1/2). (1 kanadai dollár = 5 71 pengő.)

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfővárosi vésár-igazgatóságának jelentése.) 1929 szeptember 16-án f-hajtatott bika l. r. 4, II. r. 48, III. r. 24, ökör I. r. 35, II. r. 125, III. r. 13, tehén I. r. 10, II. r. 102, III. r. 44, bivaly III. r. 6, összesen 411. A vasár iránzata lanya volt, a prima marhák kivételével az árak kg-kint 2 fillérrel estek. Eladatlannul visszamaradt 74 darab. Argyezs elősúlyban: Bika magyar, II. r. —72—92 bika, tarka, l. r. 110—125, kivételesen 128, II. r. —92—108, III. r. —70—90, ökör magyar, II. r. —80—114, III. r. —84—78, ökör, tarka, l. r. 112—132, kivételesen 135, III. r. —82—110, III. r. —56—80, tehén, magyar, II. r. —78—88, III. r. —60—66 tehén, tarka, l. r. 102—120, I. r. —72—100, III. r. —5—70, bivaly, magyar —50—70, növevények (éves) —70—102 P kg-kint.

Budapesti szarvmarhavásár. (Budapest székesfővárosi vésár-igazgatóságának jelentése.) 1929 szeptember 13. Felhajtás 571 darab éte, beiföldi szopos borjú. A vasár iránzata élénk volt, az árak változatlanok maradtak. Jegyzeti árak: Éte borjú, beiföldi szopos, l. r. 1 5—1 60, kivételesen 1 70, II. r. 1 30—1 48 P kg-kint.

Budapesti sertésvásár. (Magyar Mezőgazdasági Szövetkezeti Termékek Egyesületének jelentése.) 1929 szeptember 16. A hétfői ferenc városi nyit és zart vásárra felhajtás 4170 db volt, ebből angol 507 darab volt, eladatlannul visszamaradt 1307 darab. Az árak 2—5 fillérrel estek. Nagyon lanya iránzat mellett a következő árakat jegyezték: Prima arasági 1 54—1 58, prima szedett 1 48—1 52, közép 1 34—1 40, könnyű jobb 1 16—1 26, könnyű silány 1 10—1 16, öreg urasági 1 38—1 38, öreg szedett 1 24—1 30, angol sonkamalac 1 40—1 60, hus 1 80—1 94, zsir 2—2 06, szalonna 1 76—1 8, basított felsertes 1 70—1 96 P. A beszállítai való soványítás páronként 120—160 kg-ig 1 55—1 65 P g-kint. A keddi vásarra a felhajtás körülbelül 1700 darab volt (A Magyar Mezőgazdasági Szövetkezeti bizományi hivatalára sertéseket elfogad és olcsó előleget biztosít.)

Olcsó vetést, bő aratást és egészséges termést az

ARZOPÁC PORCSÁVÁZÓ

biztosít.

BIGRIOL NEDVESPÁCCAL

való csávázás olcsóbb a rézgálicnál.

Gyártja: KRAUSZ-MOSKOVITS EGYESÜLT IPARTELEPEK R.-T.

KÉRJEN DIJTALAN ISMERTETŐT! BUDAPEST, VIII., ÖRÖMVÖLGY-UTCA 8. KÉRJEN DIJTALAN ISMERTETŐT!

Budapesti lóvásár. (Budapest székesszékes vásárgazdasági bizottság jelentése.) 1929. szeptember hó 12-én tartott helyi vásáron a vásári forgalom élénk volt. Felhajtott összesen 633 darab ló, eladott 347 darab, eladatlan maradt 286 darab. Árak pengőben. Jobb minőségű lovak: csiók 40-120, könnyebb kocsiók 520-680, igaz kocsiók (nehéz, nyugati fajta) 275-825, igaz kocsiók (könnyű, nyugati fajta) 200-450, számár 50, alárendelt minőségű lovak 55-200, vágólovak 25-265 pengő. Fővárosi vágóra vásároltak 61, vidéki vágóra vásároltak 22 darabot.

Tejpiac. (A Budapesti Központi Általános Tejcsarnok E.-T. jelentése.) 1929. szeptember 17. Árusító fiókjainkban a kannafej fogyasztói ára változatlanul 40 fillér.

Különlétek.

Szesz és szeszszitalok. Az Országos Szeszértékesítő R.-T. végrehajtóbizottsága legutóbb tartott ülésén az összes szesz-kategóriák változatlan jegyzését határozta el. A *detail-üzletben* denaturált szesz legalább 5 barrel vételénél a nagybani ára 77 pengő, 100 literen felüli vételénél 83 pengő. Az ár a vevő hordóiban készpénzfizetés mellett értendő. *Gyümölcsipálunka.* Az Országos Gyümölcsész-forgalom R.-T. legutóbb tartott végrehajtóbizottsági ülésén az augusztus havára megállapított árakat (legutóbb közöltük) változatlanul szeptember havára is megállapította. A gyümölcsipálunka-üzletben a forgalom kielégítő és törköly-, borseprő- és eperpálunka legalább 50 hl vételénél 453-24, hegyaljai és badacsonyi vidéki törköly legalább 50 hl vételénél 469-04, szilvapálunka (nyári) vörös, legalább 50 hl vételénél 527-14, őszi kék szilvapálunka

legalább 50 hl vételénél 616-88, Prémiumos áru legalább 50 hl vételénél 632-71 pengő. Az árak az fővárosi állomás átadva és átvéve hordó nélkül értendők.

Cukor. (M. T. L. jelentése.) London, 1929. szeptember 16. Cukortőzsdezárlat. „B” típusú fehér cukor londoni szabadraktárból decemberre 11/8³/₄-11/7¹/₂, shilling per cwt. (1 shilling = 1/20 P, 1 cwt = 50*8 kg.) Az irányzat nyugodt, a forgalom élénk.

MÉLYHŰTÉS — JÉGGYÁRTÁS
minden szakértelmű és vegyszer nélküli
A BROWN-BOVERI 0210

A=S hűtőautomatával

Egyszerű! Hosszú élettartam!
Nincs károsítás! Nincs utókezelés!

A HŰTŐAUTOMATA MELLETT FELSŐRANÓU AMMONIÁK-KOMPRESSZOROKKAL SZOLGÁLTATUNK.

Gellért Ignác és Társa R.-T.
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 41.
WIEN TELEFON: AUTOMATA 212-91 BRÜNN

CIPŐK ÉS MUNKÁSBARANCSON
a legolcsóbb árú lábak.

Férfi sárga vagy fekete labdarúcipő, lézta bőranyag - P 11-50
Férfi sárga vagy fekete amer. forma P 14-50
Férfi fekete box cipő, sző. kivitel P 18-50
Férfi sárga vagy fekete atrassozsima, puha vagy kemény sző. P 22-50
Vadász- és sportcipők a kivitelben P 22-50, 26- és 30-

Lovári magassármotok, bőru. an. anyag, három pár csatlósított postadíjat nem számít.

Kise H. cipőnagykereskedő,
Budapest, VII. Miksa-utca 13. Dehánycsok 6328

Minden burgonyatermelő olvasson el!
Beko László: A burgonya termelése
és nemzeteinek című kézikönyvű művét. - Ára 8 P. 60 f.
„Patria” R. T. könyvtárába Budapest, IX. Üllői-ut 25.

Traktor munkanapló-jelentés
(nyomtatvány száma 1004) 15x23 cm. nagyságban, 32 perforált és 32 rögzített lappal, keménykötésben, darabonként: **2 pengő.**

Traktor anyagnapló
(nyomtatvány száma 1005) 32x62 cm. nagyságban darabonként **30 fill.** 50 lapos terjedelemben, 1/2 vaszonkötésben: **17 pengő 50 fillér.**

Beszerezhető a „Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T. nyomtatványosztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Tejet
uradalmi Dunántúli vásárolunk. 6414
Aroma Tejipari Vállalat
Budapest, I. Morthy Miklós-ut 166 Tel.: Lágym 15-94

Mejelenit az új bortörvénykivonalt!

Az 1929. évi X. t.-c. alapján módosított bortörvény kivonata kemény lemezre ragasztva, felakaszthatóan zsinórral ellátva, darabonként 130 pengőért beszerezhető vállalatunk nyomtatvány-osztályában.

„Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részv.-Társaság Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Vashordók
festett, horganyzott, ónozott, normális és speciális kivitelben, 25-1000 l. ürtartalommal

BENZIN, PETRÓLEUM, OLAJ, MELASSE, SZESZ, VIZÜVEG, SZÉNKENEG, AETHER, ANILIN, GLYZERIN, TERPENTIN, FAECET, KARBOLSAV, KÁTRÁNY, ARZÉNSAV STB. SZÁMÁRA

VASHORDÓELADÁSI IRODA
BUDAPEST, VI., BERLINI-TÉR 2.
TELEFON: AUT. 117-57 6428 TELEFON: AUT. 117-57

ÖNMŰKÖDŐ SZABADALMAZOTT CSIGATRIEUR
Nékiölő-hetetlen minden gazda-áshoz.

Önműködőleg, minden hajtóerő mellőzésével, elávolítja a gömbölyű szemeket egyéb törött és szemétrezsektől. Kiválóan alkalmas búkköny, borsó, lóbab, reppce stb. tisztítására és osztályozására. 200 q magfésűség letisztítása után a gép ára a mag értékkelönbözete folytán megtérül.

Beszerezhető:
Földes Győző
Mag- és Termény-Kereskedelmi RT.
Budapest, V., Zrínyi-utca 14.
Telefon: 141-10. Sargány-cím: Földesur Budapest

enesei Dorner Béla könyvei

egy modern gazdasági könyvtárban nem hiányozhatnak!

Eddig megjelentek:
A sertés tenyésztése és hizlalása. 2. kiadás, 568 oldal, 248 eredeti szöveggel P 18-
Rétek és legelők művelése és terméshozás. 2. kiadás, 364 old., 272 képpel P 14-
A kereskedelmi trágyák története, gyártása és használata. 3. kiadás, 508 oldal, 177 szöveggel P 14-60
A burgonya termelése. 2. kiadás, 97 képpel P 4-20.

„Patria” Rt. könyvtárába, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

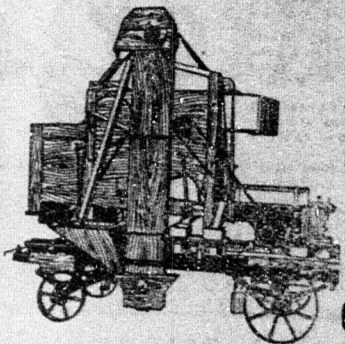
TILLANTIN vetőmagcsávázószer fogyasztása évről évre nagymértékben **EMELKEDIK**

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI VEGYSZEREK KERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST, X., HÜLLY-UTCA 14.

FOKOZZA TERMÉSEREDMÉNYÉT

a világhírű Schule-szabadalom alapján az ÁLLAMI GÉPGYÁR által gyártott

NOVA vetőmagtisztítógéppel

mely a gabonában előforduló idegen magvat eltávolítja úgy, hogy tökéletes tiszta vetőmag nyerhető.

33 1/3% állami kedvezmény

Golyóscsapágyas szerkezet! Stabil, vagy kocsira szerelt kivitel.

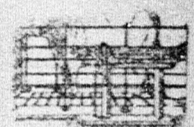
Részletes szerkezeti leírással, árajánlattal, továbbá jövedelmezőségi számítással és díjmentes kiküldetéssel készséggel szolgál!

Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság
A Magyar Királyi Állami Gépgyár Vezérügynöksége

TELEFON: AUT. 100-00

Budapest, V., Vilmos császár-ut 32.

TELEFON: AUT. 100-00

Mérleggyár
ZISKA J. utóda
Rostély György
Budapest, VI., Cótve-utca 47. sz.
Telefon: Teréz 246-42
Készít: székely-alkalmazók
Árjegyzéket bármikor küldök!
Alapítva: 1872. — Jékeshegyi házban, de már
kijelölt és átépített mérleg a kapható. 6455

ELADÓ SERTÉSEK

A Sikkós község határában fekvő Sári-pusztai bérgazdaságban
99 darab mangalica-berghshire keresztezésű **anyasertés**,
278 darab éves, 50 kg. súlyu, herélt és miskarolt ugyanolyan
keresztezési **süldő**, 17 darab **mangalica**, és 4 darab
keresztezett **tenyészkán** eladó. 6425

1 és 2 éves gyökéres hazai szőlővesszők

Csabagyöngye, Muscat ottonell, Ezerjó, Kőv-
dinka és Oasz rizling fajokban **eladók**.
Érdeklődők a Nagygombosi Uradalom Iosztá-
g igazgatóságához, Nagygombos, u. p. Hatvan,
forduljanak. 6401

Törzskönyvezett mangalica tenyészkánok
és tenyészkocák
másfél évesek, átvészelték
eladók 6255
CSOBAJI GYULA gazdaságában, CSOBAJ
Szabolcs m. Posta, telefon helyben, v. Á. Tarcál.

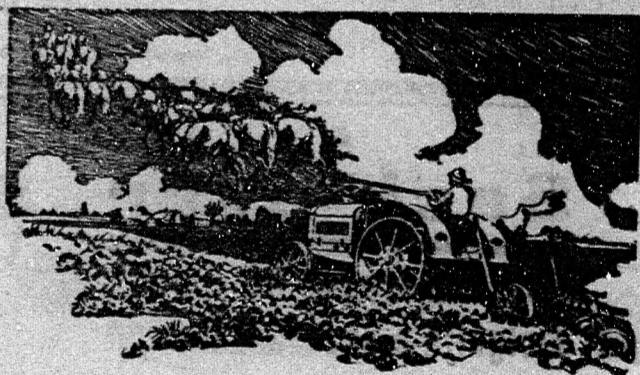
**GAZDASÁGI KÖNYVVITELI
NYOMTATVÁNYOK**

A "PÁTRIA" Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T.-nél
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) szereshetők be.

Farkas és Társa R.-T.

lakatos- és vaszerkesztő gyár
Budapest, VI., Lehel-utca 8.
Telefon: Lipót 908-82
Kovácsolt-, idomvas-, magtár-,
istálló-, pince- és tetőablakok,
rácsos kapuk, rácsos kerítések raktárról
azonnal szállíthatók. 6070

Miért a CORMICK a traktorok királya?

Mert:

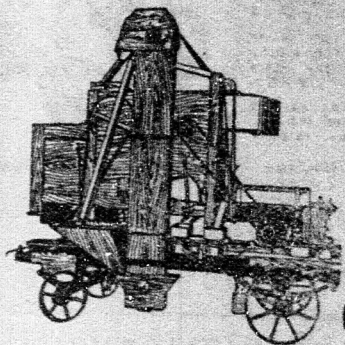
20 HP	30 HP
felszánt egy óra alatt . 1 m. holdat	1'5 m. holdat
fogyaszt m. holdankint . 6'4 kg.	6'2 kg. petróleumot,
középkötött talajon 8" szántási mélység mellett.	

Kenőolaj-fogyasztása: 10 magyar holdra 2 kg.
Élettartam: 8—12 év.

DÉNES B.
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 98.

LEVÉLCIM: BUDAPEST 98. FIOKBÉRLŐ
SÖRGÖNYCIM: „LÉBERT BUDAPEST”
TELEFON: Központ: Lipót 923-20, Alkatrész-oszt.: L. 902-56
ALAPITVA 1883 113

FOKOZZA TERMÉSEREDMÉNYÉT
a világhírű Schule-szabadalom alapján az ÁLLAMI GÉPGYÁR által gyártott

NOVA vetőmagtisztítógéppel
mely a gabonában előforduló idegen magvat eltávolítja úgy,
hogy tökéletes tiszta vetőmag nyerhető.

33 1/3% állami kedvezmény

Golyóscsapágyas szerkezet! Stabil, vagy kocsira szerelt kivitel.

Részletes szerkezeti leírással, árajánlattal, továbbá jövedelmezőségi számítással és díjmentes kiküldetéssel készséggel szolgál:

Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság
A Magyar Királyi Állami Gépgyár Vezérügynöksége

TELEFON: AUT. 100-00

Budapest, V., Vilmos császár-ut 32.

TELEFON: AUT. 100-00

Morleggyár
ZISKA J. utóda
Rostély György
Budapest, VI., Eötvös-utca 47. sz.
Telefon: Teréz 248-12
Javaslatok elfogadások
Árjegyzéket bármikor küldök!
Alapítva: 1872. — Járhatóvá használják, de már
kijáratott és átteleltetett mérlegék is kaphatók. 6455

ELADÓ SERTÉSEK

A Siklós község határában fekvő Sári-pusztai birtokgazdaságban
99 darab mangalica-berghshire keresztezésű **anyasertés**,
273 darab éves, 50 kg. súlyú, herélt és miskarolt ugyanolyan
keresztezésű **süldő**, 17 darab **mangalica**, és 4 darab
keresztezett **tenyészkán** eladó. 6425

1 és 2 éves gyökeres hazai szőlővesszők

Csabagyöngye, Muscat ottonell, Ezerjó, Kóvi-
dinka és Oasz rizling fajokban **eladók**.
Érdeklődők a Nagygombosi Uradalom Jászág-
igazgatóságához, Nagygombos, u. p. Hatvan,
forduljanak. 6491

Törzskönyvezett mangalica tenyészkánok
és tenyészkocák
másfél évesek, átvezettek
eladók 6255
CSOBAJI GYULA gazdaságában, CSOBAJ
Szabolcs m. Posta, telefon helyben, v. á. Tarcál.

**GAZDASÁGI KÖNYVVITELI
NYOMTATVÁNYOK**

a "PÁTRIA" Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T.-nél
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelemek) szerezhetők be.

Farkas és Társa R.-T.
lakatosárú- és vaszerkereskedő gyár
Budapest, VI., Lehel-utca 8.
Telefon: Lipót 908-52

Kovácsolt-, idomvas-, magtár-,
istálló-, pinca- és tetőablakok,
rácsos kapuk, rácsos kerítések raktáról
azonnal szállíthatók. 6070

Miért a CORMICK a traktorok királya?

Mert:

20 HP   30 HP

felszánt egy óra alatt . 1 m. holdat   1.5 m. holdat
fogyaszt m. holdanként . 6.4 kg.   6.2 kg. petróleumot,
középkötött talajon 8" szántási mélység mellett.

Kenőolaj-fogyasztása: 10 magyar holdra 2 kg.

Élettartam: 8-12 év.

DÉNES B.
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCLUT 98.

LEVÉLCIM: BUDAPEST 56. FIOKBERLŐ

SÓRGONYCIM: „DÉBERT BUDAPEST”

TELEFON: Központ: Lipót 923-20, Alkatrész-oszt.: L. 902-56

ALAPITVA 1893

**Minden gazda mielőtt traktort vásárol, saját érdekében
kérjen ismertetést Amerika legkiválóbb traktoráról**

TWIN CITY

TRAKTORRÓL

Üzemzavarok nem fordulhatnak elő!

Alkatrészszükséglet minimális!

Teljesítőképessége a legcsekélyebb üzemanyagfogyasztás mellett meglepően nagy!

Felvilágosításokkal készséggel szolgál:

Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság

Budapest, V., Vilmos császár-ut 32. szám.

Gőzekebérszántást

Őszi és tavaszi szántást, gyepfőrést, szőlőtelepek, falkelak, erdőmítések mély rigólizsátát elvállalja

Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld

Telefon: LA 15-92 Székelyutca: Wolfféka Budapest

TEJET

minden mennyiségben vásárol

Lurie és Társa Tejkereskedelmi R.-T.

Budapest, I., Orbánhegyi-ut 6. szám. 6429

Liptay Jenő

m. kir. gazdasági főtanácsos, főad-
bírtokos szakszervezetben megalapított

Gazdasági főkönyv

a hozzáválté nyomtatványokkal együtt 30—40 pengőért
szerezhető be vállalatunk nyomtatványosztályában.
"Patria" Nyomda R.-T., Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

FRIGIDAIRE automatikus, villamos hűtőszekrények.

Semmi felügyelet.

Semmi kezelés.

Minimális üzemköltség.

Kedvező fizetési feltételek.

FRIGIDAIRE minden célra és minden nagyságban.

Hahn Arthur és Társai

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 6. és 12. szám.

Telefon: "Automata 898-86"

6142

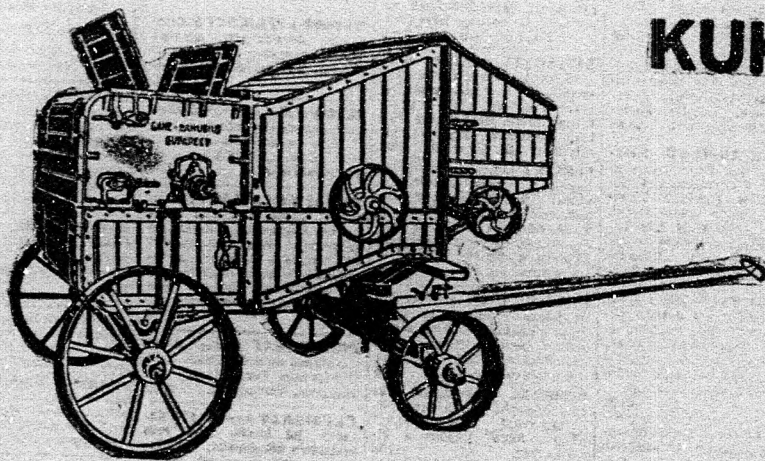
Telefon: "Automata 898-86"

HAZAI GÉPKERESKEDELMI R.T.

GANZ ÉS TÁRSA—DANUBIUS GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR R. T. VEZÉRKÉPVISELETE

V., Vilmos császár út 76.

TELEFON: Lipót 908-90 és 91.

Szab. ÁSVÁNYI-féle

KUKORICASZÁRTÉPŐK

Alkalmasságok:

kukoricaszár, tök- és répalevél, szőlővenyige felaprítására.

A száraz kukoricaszárban van:

Fehérje 17%

Zsír 0,5%

Keményítő 20,3%

Nyersrost 23,5%

129 kg tiszta kukoricaszár tapértéke = 100 kg réli széná tapértékével.

Ne pazarolja el a kukoricaszárát, hanem dolgoztassa fel az Ásványi-féle kukoricaszártépő géppel.
Kívánatra készséggel szolgálunk árajánlattal és prospektusokkal.

"PÁTRIA" Irodalmi Vállalat és Nyomda Részvénytársaság nyomása, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Felölös nyomdavezető: Mészáros Vilmos